

МИКОЛАЇВ

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ

Підготовлено
Комітетом стратегічного планування

за допомоги
Проекту «Економічний розвиток міст»

За підтримки

ПЕРША ВЕРСІЯ

серпень 2006р.

Профіль громади м. Николаїв

I.	ВСТУП	5
1.1	ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІСТА.....	5
1.2	ХАРАКТЕРИСТИКА ОБЛАСТІ	9
II	населення	12
III	житло	17
IV	ЗАЙНЯТІСТЬ І ДОХОДИ.....	23
IV.1	Зайнятість	23
IV.2	Заробітна плата.....	26
IV.3	Безробіття	27
V	Економіка	33
V.1	Суб'єкти господарської діяльності	33
V.2	Найбільші роботодавці	47
V.3	Економіка міста.....	48
VI	ЗАКЛАДИ СУСПІЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРА	52
VII	ДОВКІЛЛЯ	54
VII.1	Атмосфера	54
VII.2	Утилізація відходів	55
VIII	ТУРИЗМ.....	55

Перелік таблиць

Таблиця 1:	Порівняння: місто, область, країна	11
Таблиця 2:	Чисельність мешканців у місті, 1989–2005 рр.....	12
Таблиця 3:	Природний та міграційний рух населення	12
Таблиця 4:	Розподіл населення за віком	14
Таблиця 5:	Рівні освіти серед населення	16
Таблиця 6:	Розвиток житлового забезпечення	17
Таблиця 7:	Житловий фонд у місті та області, тис. кв. м загальної площі	19
Таблиця 8:	Забезпеченість населення житлом у місті та області, у середньому на одного мешканця м кв. загальної площі.....	20
Таблиця 9:	Введення нового житла у місті	21
Таблиця 10:	Введення в експлуатацію житлових будинків у місті та області, тис. кв. м загальної площі 23	
Таблиця 11:	Введення в експлуатацію індивідуальних житлових будинків у місті та області, тис. кв. м загальної площі	23
Таблиця 12:	Зайнятість за основними видами діяльності.....	24
Таблиця 13:	Кількість найманих працівників та середньомісячна заробітна плата на МП	25
Таблиця 14:	Середня заробітна плата, грн.	26
Таблиця 15:	Динаміка зростання заробітної плати (ланцюговий індекс), %.....	26
Таблиця 16:	Рівень зареєстрованого безробіття (на 31 грудня).....	27
Таблиця 17:	Кількість зареєстрованих безробітних на одну вакансію (на 31 грудня)	28
Таблиця 18:	Структура зареєстрованих безробітних за рівнем освіти	29

Профіль громади м. Николаїв

Таблиця 19:	Структура зареєстрованих безробітних за тривалістю безробіття	30
Таблиця 20:	Вікова структура зареєстрованих безробітних	31
Таблиця 21:	Порівняльна таблиця структури зареєстрованого безробіття –місто і область, %	32
Таблиця 22:	Зареєстровані СГД за деякими видами діяльності.....	33
Таблиця 23:	Загальна кількість малих підприємств у місті та області	34
Таблиця 24:	Кількість малих підприємств на 1000 мешканців у містах конкурентах	34
Таблиця 25:	Розподіл підприємств у місті за чисельністю працівників	35
Таблиця 26:	Кількість промислових підприємств – юридичних осіб у місті та області	36
Таблиця 27:	Виробництво промислової продукції на 1 особу у місті та області, грн.....	36
Таблиця 28:	Обсяг реалізованих продукції та послуг за видами діяльності в порівняних цінах у 2005 році, тис.грн.....	37
Таблиця 29:	Роздрібний товарооборот підприємств у місті та області, млн. грн.....	38
Таблиця 30:	Товарна структура експорту, тис. дол. США	40
Таблиця 31:	Географічна структура експорту товарів та послуг у 2005 році, тис. дол. США	41
Таблиця 32:	Експорт–імпорт товарів у місті та області, тис. дол. США	41
Таблиця 33:	Експорт–імпорт послуг у місті та області, тис. дол. США	42
Таблиця 34:	тис. Прямі іноземні інвестиції у місто та область, тис. дол. США	43
Таблиця 35:	Прямі іноземні інвестиції за країнами походження, тис. дол. США	44
Таблиця 36:	Інвестиції в основний капітал по місту та області (у фактичних цінах), тис. грн.....	45
Таблиця 37:	Найбільші роботодавці.....	47
Таблиця 38:	Підприємства, які мають найбільші темпи зростання обсягів виробництва та збуту (ланцюговий індекс), %	48
Таблиця 39:	Доходи міського бюджету на одного мешканця, грн	48
Таблиця 40:	Доходи місцевих бюджетів (без трансфертів) та їх частка у загальних доходах, тис. грн. 50	
Таблиця 41:	Наявні в місті вільні земельні ділянки, призначені для ведення господарської діяльності рік.....	52
Таблиця 42:	Дошкільні заклади у місті та області.....	52
Таблиця 43:	Загальноосвітні навчальні заклади у місті та області	53
Таблиця 44:	Загальноосвітні навчальні заклади у місті та області на початок 2004/2005 навчального року.....	53
Таблиця 45:	Деякі загальноосвітні заклади нового типу у місті та області на початок 2004/2005 навчального року.....	53
Таблиця 46:	Розподіл студентів вищих навчальних закладів у місті та області, осіб.....	53
Таблиця 47:	Кількість лікарів усіх спеціальностей у місті та області.....	53
Таблиця 48:	Кількість лікарняних ліжок у місті та області	53
Таблиця 49:	Ємність амбулаторно-поліклінічних закладів у місті та області, кількість	54
Таблиця 50:	Викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря у місті та області, тис. т	54
Таблиця 51:	Викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел та автотранспорту у місті та області, тис. т	55
Таблиця 52:	. Забруднення повітря	55
Таблиця 53:	Наявність токсичних відходів у сховищах організованого складування (поховання) на території підприємств у місті та області на 1 січня 2004 року, т	55
Таблиця 54:	Обсяг вироблених відходів та вартість їх утилізаціїт	55
Таблиця 55:	Готелі та інші місця для короткотермінового проживання у місті та області	55
Таблиця 56:	Одноразова місткість готелів та інших місць для короткострокового проживання, місця 56	
Таблиця 57:	Коефіцієнт використання місткості готелів та інших місць для короткотермінового проживання області.....	56
Таблиця 58:	Обслуговування гостей міста в готелях та інших місцях для короткотермінового проживання (місто та область).....	56

Перелік графіків

Графік 1:	Функціональні характеристики міст-конкурентів.....	11
Графік 2:	Чисельність мешканців у місті , 1995–2005 рр.	12
Графік 3:	Природний рух населення	13
Графік 4:	Механічний рух населення	14
Графік 5:	Віковий індекс, %	15
Графік 6:	Структура розподілу населення за віком у 2002 та 2005 роках	15
Графік 7:	Розподіл населення за рівнем освіти	17
Графік 8:	Кількість помешкань на 100 мешканців	18

Профіль громади м. Миколаїв

Графік 9:	Заселені помешкання у багатоквартирних будинках та індивідуальних	18
Графік 10:	Відсоток помешкань, підключених до систем комунальних послуг	19
Графік 11:	Житловий фонд у місті (у тому числі державний, комунальний та колективний), тис. кв. м загальної площі	20
Графік 12:	Забезпеченість населення житлом у місті та області, у середньому на одного мешканця м кв. загальної площі	21
Графік 13:	Середній розмір нового помешкання, кв. м	21
Графік 14:	Введення нових багатоквартирних та індивідуальних будинків, кількість	22
Графік 15:	Введення нових помешкань у багатоквартирних та індивідуальних будинках, кількість	22
Графік 16:	Введення в експлуатацію житлових та індивідуальних будинків у місті (тис. кв. м загальної площі)	23
Графік 17:	Розподіл зайнятості за основними видами діяльності у 2005 році	24
Графік 18:	Середньорічна кількість найманих працівників у місті та області	25
Графік 19:	Кількість найманих працівників та середньомісячна заробітна плата на МП	26
Графік 20:	Середня заробітна плата, грн.	27
Графік 21:	Рівень зареєстрованого безробіття (на 31 грудня)	28
Графік 22:	Кількість зареєстрованих безробітних на одну вакансію (на 31 грудня)	28
Графік 23:	Структура зареєстрованих безробітних за рівнем освіти, 2005 рік	30
Графік 24:	Розподіл безробітних за тривалістю безробіття, 2005 рік	31
Графік 25:	Розподіл безробітних за віком, 2005 рік	32
Графік 26:	Кількість об'єктів Державного реєстру у місті та області	33
Графік 27:	Зареєстровані СГД за деякими видами діяльності	34
Графік 28:	Кількість МП на 1000 мешканців у містах конкурентах	35
Графік 29:	Розподіл МП у місті за основними видами діяльності	35
Графік 30:	Розподіл підприємств у місті за чисельністю працівників	36
Графік 31:	Структура реалізованих продукції та послуг у місті за видами діяльності у 2005 році,	37
Графік 32:	Роздрібний товарооборот підприємств на 1 особу в рік у місті та області, грн.	38
Графік 33:	Обсяг реалізованих послуг у розрахунку на 1 особу в рік у місті та області, грн.	38
Графік 34:	Роздрібний товарооборот підприємств та обсяг реалізованих послуг у місті на 1 особу на місяць, грн	39
Графік 35:	Порівняння роздрібного товарообороту підприємств та обсягу реалізованих послуг із середньою зарплатою, грн. міс/ 1 особу	39
Графік 36:	Товарна структура експорту у 2005 році	40
Графік 37:	Географічна структура експорту товарів та послуг у 2005 році	41
Графік 38:	Експорт–імпорт товарів у місті, тис. дол. США році	42
Графік 39:	Експорт–імпорт послуг у місті, тис. дол. США	42
Графік 40:	Прямі іноземні інвестиції у місто та область (наростаючим підсумком з 1900 року), тис. дол. США	43
Графік 41:	Прямі іноземні інвестиції загалом по місті та на одного мешканця	44
Графік 42:	Інвестиції в основний капітал по місту та області (у фактичних цінах), тис. грн.	46
Графік 43:	Інвестиції в основний капітал по місту загалом та на одного мешканця	46
Графік 44:	Інвестиції в основний капітал у місто (у фактичних цінах), тис. грн.	47
Графік 45:	Доходи міського бюджету на одного мешканця, грн.	50
Графік 46:	Надходження до місцевого бюджету від платників фіксованого та єдиного податку (фізичних та юридичних осіб), тис. грн.	51
Графік 47:	Частка прибуткових підприємств у місті, %	51

I. ВСТУП

1.1 ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІСТА

ЗАГАЛЬНИЙ ІНФОРМАЦІЯ

Місто Миколаїв засновано у 1789р. в прекрасному місці, на дивовижно живописному півострові при злитті річок Південний Буг та Інгул, як місто - верф, колиска Чорноморського флоту, місто –майстрів, одним з центрів кораблебудування Росії, а потім і Радянського Союзу. Ця специфіка наклала відбиток на долю, характер і навіть зовнішній вигляд Миколаєва.

Сьогодні місто Миколаїв - це розвинене індустріальне місто на півдні України, адміністративний центр Миколаївської області, розташований приблизно в 600 км на південному-сході від Києва, 150 км від Одеси і 80 км від Чорного моря - в місці злиття річок Південний Буг й Інгул. Загальна площа міських земель становить 25,3 тис. га, загальна довжина вулиць, проїздів і набережних - 960 км. Місто посідає дев'яте місце в країні за чисельністю населення і відповідно до перепису 2001 року тут проживало 514 тисяч мешканців.

Місто є центром суднобудування і мореплавства, воно поступово перетворюється на величезний транзитний транспортний вузол.

У Миколаєві працюють три могутні суднобудівні верфі, глиноземний завод, підприємства машинобудування, переробної, легкої та харчової промисловості, тут зосереджена основна база турбобудування.

Місто Миколаїв має величезний інтелектуальний, науково - технічний, виробничий, кадровий і творчий потенціал. Уже кілька років діє спеціальна економічна зона "Миколаїв", що залучає капітали вітчизняних і закордонних інвесторів.

На території міста розташовано 5 парків площею 294,3 га, 69 скверів площею 66 га, 7 бульварів площею 51,3; 9 транспортних розв'язок площею 1 га, набережна площею 1.2 га, 77 світлофорних об'єктів, 5600 дорожніх знаків, 25724 одиниці точок зовнішнього освітлення, 2 пляжі – "Стрілка" та "Прибій", військово–меморіальний комплекс, міське кладовище та кладовище у Корабельному районі міста.

Кількість зелених насаджень в м. Миколаєві складає 17,1 м2 на одного мешканця. Переважають такі породи дерев: акація біла, клен ясенелистий, шовковиця, тополь Білле, клен гостролистий, горіх грецький, ясень зелений і звичайний, платан західний, дуб черешчатий, каштан кінський, липа дрібно листяна. За останні роки в місті висаджено близько 100 тис. саджанців дерев та кущів.

ЕКОНОМІКА

Структура промисловості за видами економічної діяльності охоплює кольорову металургію та обробку металів, машинобудування, у т.ч. суднобудування, легку, харчову промисловість та переробку сільськогосподарських продуктів тощо. Найбільшу питому вагу в обсязі промислової продукції становить кольорова металургія та оброблення металу – 35,5%, суднобудування та ремонт суден – 14,0%, харчова промисловість – 16,5%.

В розвиток економічного потенціалу міста робить свій внесок найбільший в Україні представник кольорової металургії - Миколаївський глиноземний завод.

Серед наукомістких галузей – машинобудування, у т.ч. суднобудування та кольорова металургія.

Життєдіяльність економіки підтримують харчова, борошномельна, легка галузі промисловості.

Середньорічна чисельність зайнятих у галузях економіки (без малих, спільних підприємств і кооперативів) – 147,4 тис. осіб.

Розвитку ринкових відносин сприяє наявність діючих 4924 малих підприємств.

У торгівлі та наданні послуг спостерігається активне збільшення мережі супермаркетів як інструмента цивілізованої роздрібною торгівлі і підприємств громадського харчування швидкого обслуговування населення та активне залучення інвестицій у створенні підприємств торгівлі і громадського харчування.

У місті функціонують 30 ринків, у тому числі продовольчих і змішаного типу – 21, речових - 3, автомобільних - 2, квітковий - 1, будматеріалів - 2 та 1 оптово-роздрібний (овочевий), із загальною кількістю торгових місць - 14041. Також у місті функціонують 10 комплексів торгових

Профіль громади м. Миколаїв

павільйонів, 916 підприємств роздрібної торгівлі, 412 закладів громадського харчування, 151 автозаправна станція.

Місто має 9 готелів одноразовою місткістю 349 тисяч місць.

ТРАНСПОРТ

Миколаїв має розгалужену мережу автомобільних шляхів і потужний залізничний вузол, що з'єднує регіон з іншими регіонами України, СНД та світу.

Зв'язок міста через Чорне море та Дніпровсько-Бузький лиман з усіма портами світу забезпечують чотири морських та один річковий порти. Вигідне географічне розташування міста забезпечує портам зв'язок водними шляхами з Придунайськими країнами і портами Каспійського моря, що сприяє розвитку міжнародних транспортних коридорів на території України, Росії і Казахстану.

Миколаївський морський торговельний порт - найбільший порт в Україні, що спеціалізується на переробці вантажів металів і завдяки своїм потужностям може конкурувати з будь-яким Чорноморським портом.

Миколаївський аеропорт входить до числа найбільш крупних та оснащених аеропортів України. Крім перевезення пасажирів, він також виконує міжнародні чартерні рейси.

Для пасажирських перевезень у місті створена мережа трамвайних, тролейбусних та автобусних маршрутів, а також маршрутів річкового транспорту. Загальна довжина маршрутної мережі складає понад 2,7 тис. км. Мережа сформована з 99 маршрутів, у тому числі 5 трамвайних, 4 тролейбусних і 89 автобусних. Усі транспортні засоби працюють у звичайному режимі руху, експресному і таксомоторному.

Для обслуговування маршрутної мережі використовуються 68 трамвайних вагонів, 26 тролейбусів, 110 автобусів особливо великої, великої та середньої місткості, а також 1226 автобусів малої місткості.

Щорічний обсяг перевезень у м. Миколаєві складає 122567 тис. пасажирів на рік, тобто 335,9 тис. пасажирів щодня. Близько 45% обсягу перевезень здійснюється міським електротранспортом, 20% автобусами, які працюють у звичайному режимі руху, і 35% автобусами, які працюють в режимі маршрутного таксі.

У цілому рівень забезпечення мешканців м. Миколаєва пасажирськими перевезеннями за основними показниками є задовільним.

ЗВ'ЯЗОК

Для задоволення потреб мешканців м. Миколаєва у послугах зв'язку та телекомунікацій у місті діє розвинена мережа телефонного магістрального, дрогового та мобільного зв'язку, кабельні телекомунікаційні системи, системи дрогової радіотрансляції, телемеханічні системи підприємств та відомств, системи Інтернет.

Число абонентів "Укртелеком" та "Утел" у м. Миколаєві налічує понад 156792 абоненти. Послугами магістрального телефонного зв'язку охоплено 13672 мешканця міста, 4086 підприємств, організацій та закладів. Загальна довжина кабельної телефонної мережі складає 5206 км. Протягом 2005 року проведено розширення АТС – 40/44, АТС – 63/1 на загальну кількість абонентів 4280, введена цифрова АТС в районі с. Широка Балка на 1536 абонентів. У телефонній мережі м. Миколаєва функціонують 1412 вуличних та внутрішньобудинкових таксофони.

Понад 100 тисяч жителів міста використовують послуги мобільного та радіозв'язку.

У м. Миколаєві діють 6 каналів ефірного телемовлення, 3 телекомпанії кабельного телебачення, міська комунальна телекомпанія "МАРТ" і канал ефірного радіомовлення.

Розрахункова можливість комунального підприємства КПР "МАРТ" в наданні послуг дрогового радіомовлення становить понад 114,5 тис. абонентів, загальна протяжність мережі складає понад 603 км.

Послугами кабельного телебачення охоплено понад 38 тис. абонентів, загальна протяжність мережі кабельного телебачення складає 211 км.

У 2005 році до мережі магістрального телефонного зв'язку підключено 3,2 тис. абонентів. Кількість абонентів кабельного телемовлення зросла на 15%. Спостерігається зростання у м. Миколаєві користувачів мережі Інтернет.

Профіль громади м. Миколаїв

НАСЕЛЕННЯ

Станом на 01.01.05 чисельність наявного населення становила 509,0 тис. осіб. Зберігається тенденція до природного скорочення населення. Національний склад населення становить: українці – 72,7 %, росіяни – 23,1 %, євреї – 0,5%, білоруси – 0,8 %, болгары – 0,8 % .

ІНЖЕНЕРНА ІНФРАСТРУКТУРА

В місті нараховується 810 вулиць. Загальна протяжність доріг складає 656 км, у тому числі з твердим покриттям – 364 км, із ґрунтовим – 202 км.

Зливна закрита каналізація міста має протяжність 56,1 км, 1074 одиниць приймальних колодязів, 888 одиниць оглядових колодязів, 2144 одиниці решіток.

Потужність каналізаційних очисних споруд – 119,0 тис.м³ за добу. Подача води у місті здійснюється 164,3 тисячам абонентам.

ОСВІТА

Мережа дошкільних навчальних закладів охоплює 72 дитячих садки та 4 навчально – виховні комплекси “дошкільний навчальний заклад – загальноосвітній навчальний заклад”, які відвідують понад 12,1 тис. дітей, або 57,5% від загальної кількості дітей дошкільного віку.

Триває процес удосконалення мережі загальноосвітніх навчальних закладів. У 2002 році змінено статус 2 шкіл. Усього в місті функціонують 53 середніх загальноосвітніх школи, 5 ліцеїв, 5 гімназій, 1 муніципальний колегіум, 2 спеціалізованих школи з поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу, 1 спеціалізована школа мистецтв та прикладних ремесел, 3 вечірні середні школи, 2 спеціальні школи для дітей з вадами психофізичного розвитку, 1 навчально-реабілітаційний центр. Ці заклади відвідують 57981 учень, з них лише 13,32 % школярів навчаються в другу зміну (проти 15,2 % у 2001 році).

У 4-ох університетах та 11 філіях навчаються 27,5 тис. осіб. Кузнем кадрів є Український морський державний технічний університет, який поруч з кадрами для суднобудівної промисловості готує фахівців у галузі ринкової економіки. Університет, як науково-дослідна установа, вносить вагомий внесок у суднобудування. Кваліфіковані кадри для шкіл і середніх навчальних закладів готує Миколаївський державний педагогічний університет, для сільського господарства – Миколаївський державний аграрний університет.

Окрім ВУЗів III-IV рівня акредитації, кадри готують 17 ВУЗів I-II рівня акредитації, яких навчаються 8,8 тисяч майбутніх медпрацівників, музикантів, залізничників і будівельників.

У 11 професійно-технічних училищах міста навчаються професіям суднобудівної, швейної та інших галузей 6,5 тис. учнів.

КУЛЬТУРА

Миколаїв є центром різноманітного культурного життя. У місті працює 3 театри: обласний російський драматичний театр, Український театр драми та комедії і театр ляльок.

Галузь налічує більше як 60 закладів культури. Мережа художніх і музичних студій та шкіл підтримує спадкоємність культурного середовища міста.

Культурне обслуговування населення здійснюють 49 масових бібліотек, 19 клубних установ, 2 музеї та його філії, філармонія, 10 початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів. Місто має культурно-ігровий комплекс „Дитяче містечко „Казка”, Муніципальний театр-студію, Муніципальний камерний оркестр, Миколаївський зоопарк, кінотеатри „Юність” та „Піонер”, комунальне підприємство “Миколаївські парки”, комунальне підприємство „Центр культури та дозвілля „Промінь”, Міський культурний центр, Міський методичний центр.

Станом на 01.10.05 на державний облік по м. Миколаєву взято 350 пам'яток історії, археології, монументального мистецтва, архітектури та включено до списку щойно виявлених 457 об'єктів культурної спадщини. 134 пам'ятки потребують ремонту та реставрації.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Охорону здоров'я здійснюють 40 амбулаторно-поліклінічних та 23 лікарняних заклади на 5855 лікарняних ліжок з чисельністю 2,4 тис. лікарів та 5,3 тис. середнього медичного персоналу. Мережа лікувальних закладів у місті протягом останніх років не скорочувалась, тут працює

Профіль громади м. Миколаїв

висококваліфікований кадровий потенціал. У галузі працюють 20 заслужених лікарів України, 9 заслужених медичних працівників України, 6 кандидатів медичних наук.

У місті діють сучасні заклади охорони здоров'я, які надають медичну допомогу на рівні сучасних стандартів. Це, насамперед, централізована біохімічна лабораторія, міська лікарня № 3 – лікувально-профілактичний заклад хірургічного профілю, амбулаторії сімейного типу міської поліклініки № 3, міської лікарні № 1 у Ракетному Урочищі, міської поліклініки № 2 по Жовтневому проспекту, 8-А.

СПОРТ

Місто Миколаїв вважається одним із самих спортивних міст України. У місті працює 28 спортивних шкіл, з яких 15 спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, 13 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, школа вищої спортивної майстерності, вище училище фізичної культури. Всього в спортивних школах тренуються 10235 спортсменів, з якими працюють 369 тренерів. Кількість осіб, які займаються в спортивних школах, колективах фізкультури, спортивних клубах, навчальних закладах, складає 19802 особи. Працюють з ними 1036 працівників фізичної культури і спорту, серед яких 6 – заслужені працівники фізичної культури, 72 – заслужені тренери України.

Особливий розвиток одержали у місті водні види спорту, базою для яких є Миколаївський яхт-клуб і спортивні бази на березі р. Інгул. Знаходячись у 50 км від морського узбережжя, Миколаїв дає можливість жителям і гостям міста провести літні відпустки на березі Чорного моря.

Для потреб занять фізичною культурою і спортом місто має 6 стадіонів, 125 спортивних залів, 6 плавальних басейнів, 288 спортивних майданчиків, 173 пристосованих приміщень для фізкультурно-оздоровчих занять, легкоатлетичний манеж, кінноспортивну базу.

Місто налічує 24 спортивних та підліткових клубів, в яких проводиться спортивна та оздоровча робота за місцем проживання населення.

З міського бюджету повністю утримується 14 спортивних шкіл, школа вищої спортивної майстерності, центральний міський стадіон, стадіони „Юність” та „Піонер”, ДЮСОК в Корабельному районі, спортивні бази підприємств, які передані в комунальну власність міста, надається фінансова підтримка ФОК інвалідів "Вікторія".

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОДІЛ МІСТА

Місто Миколаїв поділене на адміністративно-територіальні одиниці - адміністративні райони, які мають свої межі, територію й назви: Заводський район, Корабельний район, Ленінський район і Центральний район. Вони створені з метою зручності обслуговування майнового й природного комплексів міста. Межі, конфігурації й розміри районів Миколаєва визначаються з обліком їх історичних, географічних і містобудівних особливостей, чисельності населення, економічних характеристик, наявності інженерної інфраструктури й стану навколишнього середовища міста. Кожен район міста поділений на мікрорайони, які визначаються відповідно до соціальних і містобудівних характеристик.

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ

Миколаїв розташований на дельті Причорноморській землі України, що пам'ятає скіфів, стародавніх греків, слов'янські племена, ногайські орди, вільних запорізьких козаків... Донині літні зливи вимивають із тутешньої землі уламки грецьких амфор, почорнілі монетки, глиняні турецькі й козацькі люльки, інші старожитності, які допомагають відтворювати історію Миколаєва.

Інтенсивне заселення Миколаївського півострова почалося в останній чверті XVIII століття, після визволення Північного Причорномор'я від турецьких завойовників і виходу Російської держави до Чорного моря. Росії потрібний був свій флот. До того, як місто одержало офіційний статус, воно носило ім'я - верф на Інгулі, тому що було розташоване у гирлі ріки Інгул, при впадінні його в Бузький лиман. Датою заснування Нової Верфі, пізніше Миколаєва, вважається 27 квітня 1789 р. Ім'я своє воно отримало через рік, після переможного штурму Очакова російськими військами під командуванням генералісимуса О.В.Суворова. Очаків був узятий у грудні 1788 р., у день Святого Миколи, захисника моряків. На його честь і назвали нове місто. З ім'ям Святого Миколи, одного з найшановніших святих, пов'язані і перша церква, побудована в місті 1790 року, і перший корабель.

Життя міста було повністю підпорядковане суднобудуванню і флоту. Майже сто років тут дислокувався штаб Чорноморського флоту.

Відкриття в 1862 р. у місті морського торговельного порту, який спеціалізувався на продажі зерна стало поштовхом до швидкого розвитку місті та області. Цей факт знайшов своє

Профіль громади м. Миколаїв

відображення в гербі міста, що був затверджений 1883 і відновлений 1997 року. Уже наприкінці XIX ст. Миколаївський порт посідав третє місце після Петербурга та Одеси за обсягом торгівлі із закордоном, а за експортом зерна, постачальниками якого були степові губернії, - перше місце.

За короткий для історії час місто перетворилося з маленької суднобудівної верфі на великий промисловий, діловий, політичний і культурний центр Півдня України. Із часу "Святого Миколи" на суднобудівних заводах міста, а їх сьогодні три, побудовано понад дві тисячі кораблів і суден, серед яких фрегати, панцерники, міноносці, підводні човни й тощо.

1.2 ХАРАКТЕРИСТИКА ОБЛАСТІ

КОРОТКА ДОВІДКА

Миколаївська область займає територію понад 24 600 км² на півдні України. На півночі, сході й заході Миколаївщина межує із Херсонською, Одеською, Кіровоградською й Дніпропетровською областями, а на півдні межею є води Чорного моря. Адміністративно область поділена на 19 районів. В області налічується 5 міст обласного підпорядкування, 4 міста районного підпорядкування, 20 селищ міського типу та понад 919 сіл. Чисельність населення регіону становить близько 1,32 млн. Більшість населення, 66%, мешкає в міських поселеннях. Майже 60% міського населення мешкає в Миколаєві - адміністративному, промисловому та культурному центрі області. Переважну кількість населення складають українці - понад 75%, до 20% населення регіону - росіяни. Досить компактно проживають молдовани, болгар та греки. Своєрідний склад населення області дає додаткові стимули і можливості для розвитку зв'язків, співробітництва, створення спільних підприємств з Росією, Болгарією, Молдовою, Грецією.

Сприятливими факторами економіко-географічного положення Миколаївщини є її близькість до промислових центрів Донецько-Придніпровського регіону та вихід до Чорного моря. Це посилює значення області в територіальному поділі праці, зумовлює розвиток портового господарства, морського транспорту загальнодержавного та міжнародного значення, рекреаційного господарства.

ЕКОНОМІКА ОБЛАСТІ

Однією з провідних галузей промисловості області є машинобудування, головна складова якого – суднобудування з обслуговуючими його виробництвами та енергетичне машинобудування. Суттєве значення має кольорова металургія (завдяки ВАТ «Миколаївський глиноземний завод»), електроенергетика, легка, харчова і переробна промисловість. Великим є потенціал важкої промисловості області, але ця сфера переживає певні складності і потребує капітальних інвестицій для реорганізації та модернізації. Легка промисловість області працює, в основному, на імпорт, оскільки конкуренція на вітчизняному ринку досить велика, особливо з боку турецьких, італійських та польських підприємств. Добре розвинуті підприємства харчової промисловості, багато з них конкурентоздатні не тільки на місцевому, але й на національному і світовому ринках, зокрема, ЗАТ «Лакталіс–Україна» – молочна продукція, ТОВ «Сандора» – соки і нектари.

Ведучу роль в економічному розвитку області відіграє обласний центр – місто Миколаїв. В місті налічується понад 60 промислових підприємств, воно є центром машинобудування, суднобудування, кольорової металургії, харчової та легкої промисловості області.

Значний внесок у розвиток області дає місто Первомайськ, друге за величиною після обласного центру. Дошувальні установки "Фрегат", дизелі та дизель-генератори, швейні вироби, сільськогосподарське обладнання, продукція молочно - консервного комбінату добре відомі і користуються попитом в нашій країні.

Підприємства промислового міста Вознесенська виготовляють шкіряні та швейні вироби. Найбільше підприємство Вознесенська - акціонерне товариство "Возко", розширивши зв'язки з італійськими фірмами, підприємство зуміло наростити виробництво високоякісної шкіри з місцевої сировини, модернізувати технологічні процеси відповідно до сучасних вимог. В місті діють найбільший в області м'ясокомбінат та сирзавод.

Промислова спеціалізація Очакова - це переробка дарів моря. Тут знаходиться найбільше в області підприємство цього профілю - АТ "Очаківський рибоконсервний комбінат" потужністю до 16 млн. умовних банок на рік.

У області спостерігаються позитивні тенденції розвитку малого і середнього бізнесу. Він представлений в основному у сфері послуг та роздрібною торгівлі надходження до бюджету області від малого і середнього бізнесу становлять 13–14%%, для міста Миколаєва цей показник сягає близько 30%.

Сільське господарство області представлене насамперед, рослинництвом, основними культурами якого є зернові (озима пшениця, яровий ячмінь, кукурудза), технічними культурами – соняшник, овочі, баштанні культури, в силу сприятливих кліматичних умов тут розвинені садівництво і виноградарство.

Область має рекреаційний потенціал. Хороші перспективи має «Коблевсько – Очаківська» зона, але вона потребує інвестиції, особливо у розвиток інфраструктури.

ПРИРОДНІ РЕСУРСИ

Мінерально - сировинні ресурси на території області представлені значними запасами будівельних матеріалів. Загальнодержавне значення мають родовища різнобарвних гранітів, що відзначаються широкою гамою кольорів і високими декоративними якістьми, із яких виготовляють декоративно-облицювальні вироби. Розвідані запаси чотирьох родовищ гранітів досягають 20 млн. кубометрів. Серед інших будівельних матеріалів домінують розвідані запаси будівельного каменю - понад 480 млн. кубометрів, матеріалу для виробництва буто-щебеневої продукції. Запаси сировини для виробництва цементу, карбонатні та глинисті породи досягають 85 млн. т.

Промислове значення мають поклади вапняків, гнейсів, кварцових пісків та глини для виробництва вапна, цегли, шляхових матеріалу. На території області розвідані поклади кобальто-нікелевих руд, мінеральної води, лікувальної грязі.

КЛІМАТ

Миколаївщина розташована у зоні континентального клімату, з малою кількістю опадів, теплим, часто посушливим літом і порівняно м'якою мінливою зимою. Середньорічна температура повітря плюс 9,8°C. Середня температура найтеплішого місяця (липня) дорівнює плюс 24,4°C, найхолоднішого (січень) - мінус 1,8°C. Річна сума опадів коливається в межах 380 - -500 мм, з них з листопада по березень випадає 136 мм, а з квітня по жовтень – 270 мм. Найбільш дощовим місяцем є червень, сухим - березень. В основному опади випадають у рідкому вигляді, у т.ч. взимку. Середньорічна кількість дощів - 63. Кількість днів зі сніжним покривом - 46.

Профіль громади м. Миколаїв

У холодний період тут переважають північно-східні, північні та північно-західні вітри; у теплий період збільшується повторюваність вітрів південного і південно-західного напрямків. Середньорічна швидкість вітру складає 3,5 м/с, найбільша середня місячна швидкість вітру спостерігається в лютому-березні - 5,0-5,1 м/с, найменша в липні-вересні - 3,6 м/с. Вітри зі швидкістю 15 м/сек є найбільш часто бувають в холодну пору року. Середня кількість днів з такими вітрами - 1-2 протягом року.

У теплий період року (квітень-жовтень) переважають добре виражена бризова циркуляція вітрів, вдень - південних напрямків, ввечері і вночі - північних напрямків.

Таблиця 1: Порівняння: місто, область, країна

	Площа (км ²)	Площа у % до загальної площі країни	Населення	Населення у % до загального населення країни	Щільність населення
Місто	259,8	0,043%	508400	1,011%	1956,89
Область	24600	4,075%	1228800	2,608%	49,95
Україна	603700	100,000%	47100500	100%	78,02

Графік 1: Функціональні характеристики міст-конкурентів

	Функція	
	Населення	Праця
Миколаїв	1,011%	1,005%
Одеса	2,136	1,530%

Примітка Функція «населення» – постійні мешканці міста як відсоток населення країни; функція «праця» – зайняті робочі місця у місті як відсоток загальної кількості зайнятих робочих місць у країні;

Профіль громади м. Николаїв

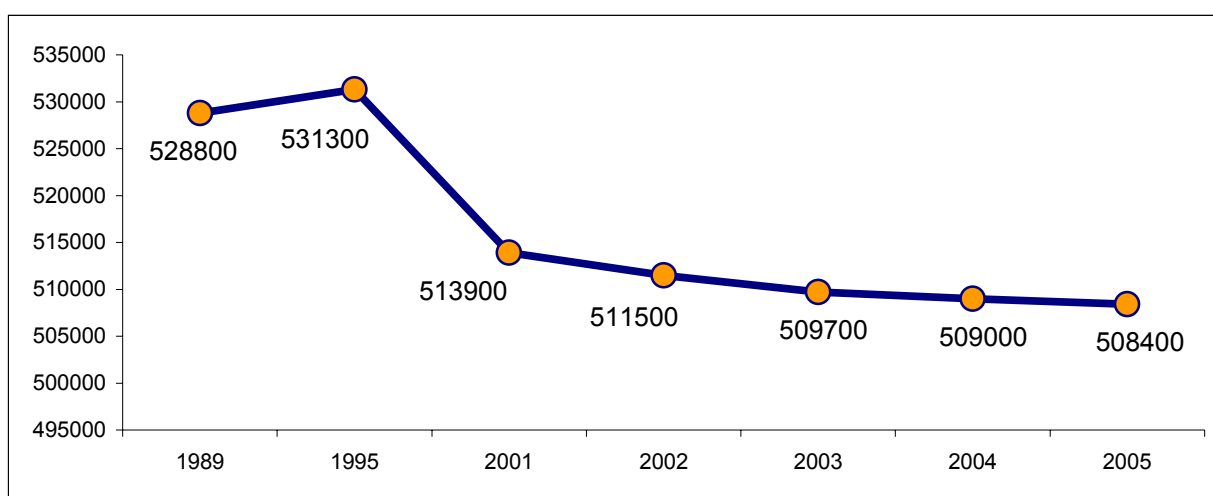
Примітка. Показник зайнятості населення у м. Николаїв отримано розрахунковим шляхом експертами проекту «Економічний розвиток міст»USAID, виходячи із даних Держкомстату України про середньорічну кількість найманих працівників у місті та середньооблікову кількість найманих працівників на МП, а також даних відділу підприємництва м. Николаєва про кількість підприємців – фізичних осіб.

II НАСЕЛЕННЯ

Таблиця 2: Чисельність мешканців у місті, 1989–2005 рр.

	1989	1995	2001	2002	2003	2004	2005
Місто	528800	531300	513900	511500	509700	509000	508400

Графік 2: Чисельність мешканців у місті, 1995–2005 рр.

Протягом 1995–2005 років спостерігається процес постійного зменшення чисельності населення у місті. В цілому, за 10 років, чисельність населення зменшилась на 4,31%. Особливо різке зменшення чисельності населення спостерігалось у період між 1995–2001 роками – на 3,28%. Скорочення у цей період часу відбувалось як за рахунок **природного зменшення чисельності**, так і за рахунок **великого негативного сальдо міграції**.

Таблиця 3: Природний та міграційний рух населення

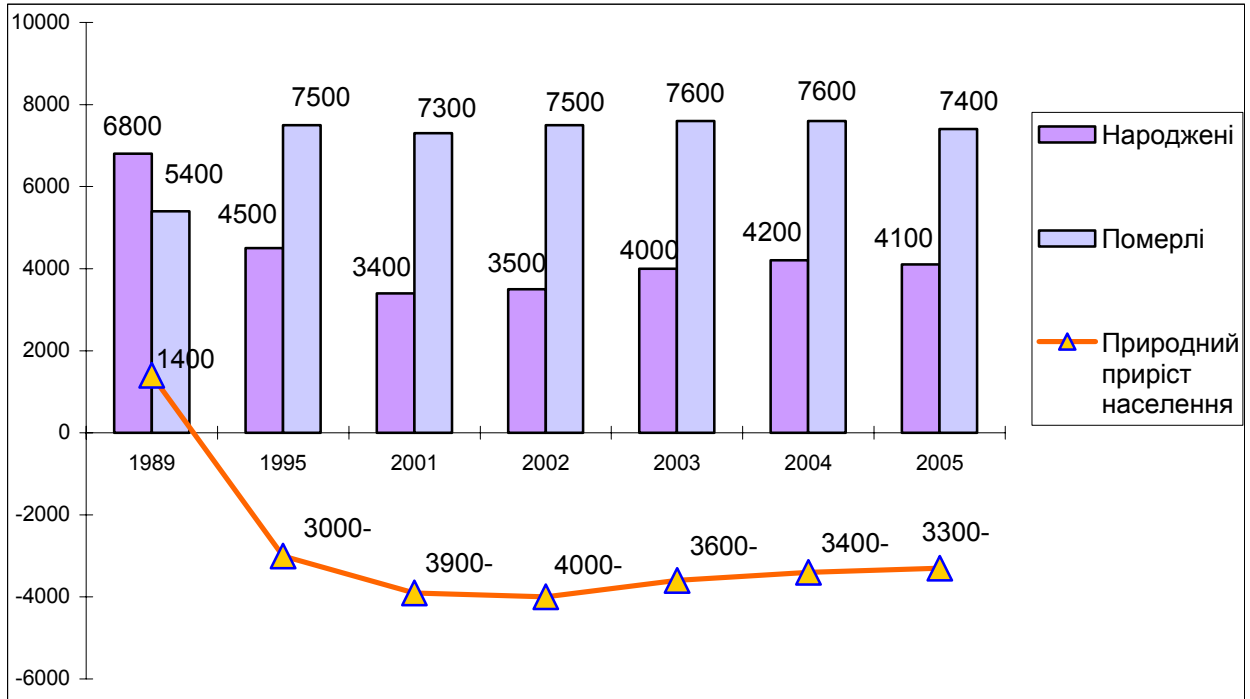
	1989	1995	2001	2002	2003	2004	2005
Народжені	6800	4500	3400	3500	4000	4200	4100
Померлі	5400	7500	7300	7500	7600	7600	7400
Природний приріст населення	1400	-3000	-3900	-4000	-3600	-3400	-3300
Прибулі				8100	8000	9000	8600
Вибулі				6400	6200	6300	5900
Механічний приріст		+5500	-13500	+1700	+1800	+2700	+2700
Загальне збільшення (зменшення)		+2500	-17400	-2300	-1800	-700	-600
Ланцюговий індекс – чисельність населення	100%	100,47%!	96,72%	99,53%	99,65%	99,86%	99,88%

За останні п'ять років (2001–2005 рр.) тенденція зменшення чисельності населення продовжується, але темпи є значно менші. Ланцюговий індекс зменшення загальної чисельності населення має характерну тенденцію до сповільнення – 0,47% у 2002 році, 0,35% у 2003 році, 0,14% у 2004 році і 0,12% у 2005 році. Загальне зменшення (базовий індекс) за цей відрізок часу – складає 0,61%.

Профіль громади м. Николаїв

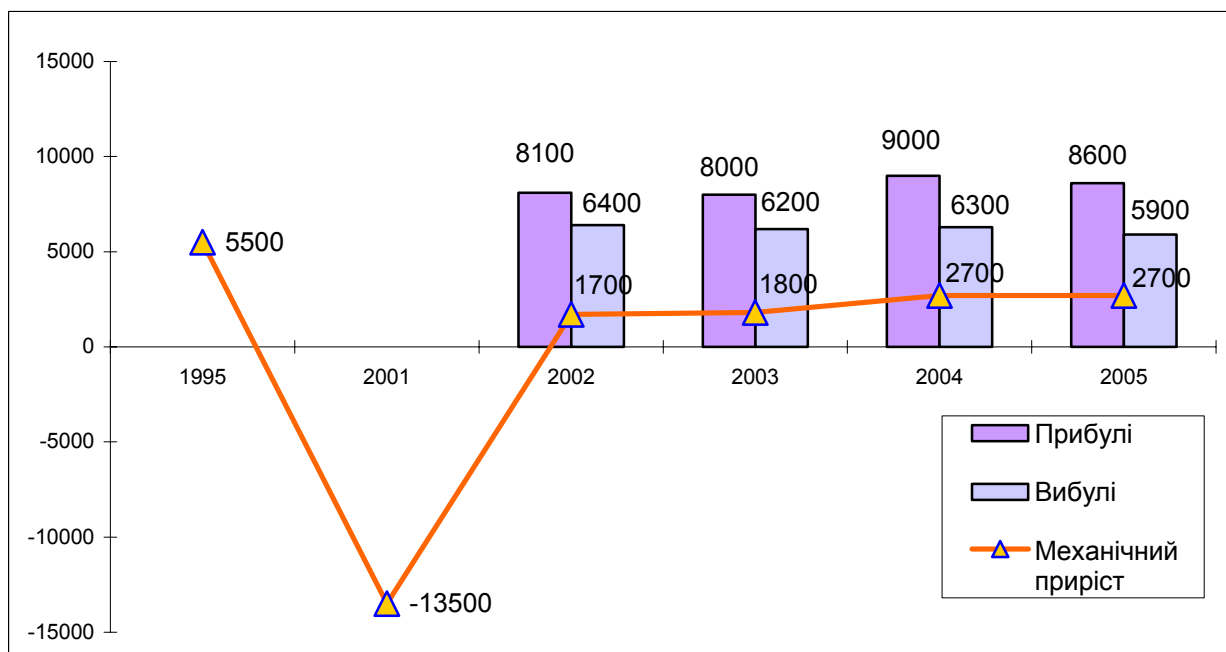
Зміна тенденції пояснюється **позитивним сальдо міграції** у зазначений період часу яке частково перекриває **природне зменшення чисельності** населення і тим самим сповільнює темпи загального зменшення.

Графік 3: Природний рух населення

Упродовж всього аналізованого періоду (виключенням був 1989 рік, коли народжуваність перевищувала смертність) смертність перевищувала народжуваність. Найбільшим цей розрив спостерігався у 2001 –2002 роках (смертність перевищувала народжуваність на 3900 і 4000 відповідно). Потім тенденція сповільнилась, народжуваність почала зростати, але залишалася бути меншою, ніж смертність.

Графік 4: Механічний рух населення

Примітка. Інформація про вибулих та прибулих у місто протягом 1995–2001 років відсутня. Показники сальдо міграції (механічного приросту) за вказаний період обраховані аналітичним методом експертами проекту «Економічний розвиток міст» USAID, виходячи з показників загальної кількості населення та природного приросту у ці роки.

Динаміка механічного руху населення упродовж усього аналізованого періоду не є однозначною, але служить чутливим індикатором економічної ситуації в країні і, особливо, ситуації на ринку праці. Нестабільність економіки, скорочення робочих місць, відсутність зарплат змусили людей залишати місто. До 2001 року спостерігалось різке перевищення кількості осіб, які покидають місто над кількістю осіб, які прибувають у місто – негативне сальдо міграції зростало. Однак після 2001 року спостерігається механічний приріст населення (наступає позитивне сальдо міграції), кількість осіб які прибули у місто перевищує кількість осіб, що вибули з міста. І ця тенденція наростає. Сальдо міграції за останні 4 роки виросло у 1,58 разів (з 1700 осіб до 2700 осіб).

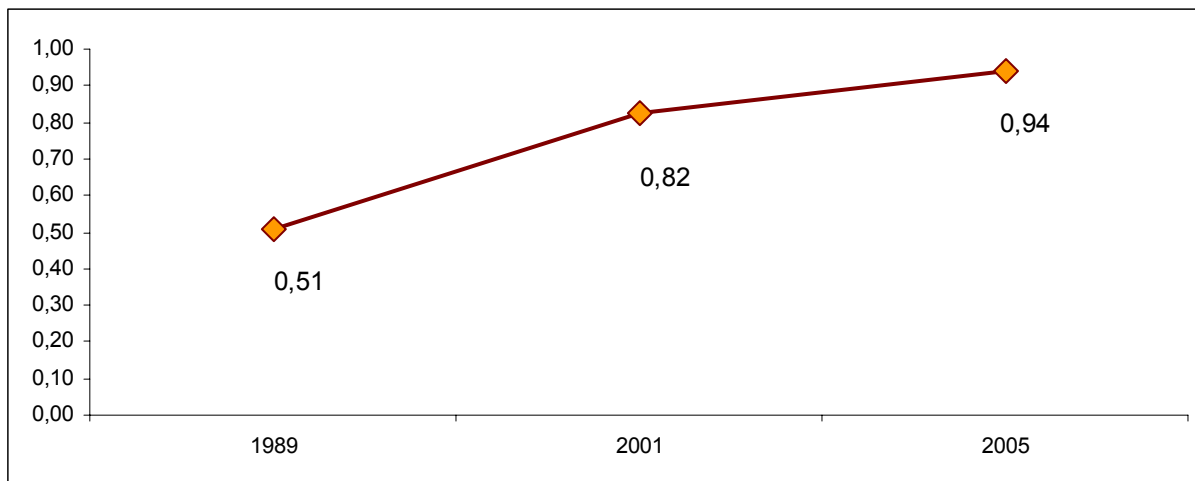
Таблиця 4: Розподіл населення за віком

	1989	%	2001	%	2005	%
Чоловіки 0-19 років	75211	14,42%	59758	11,74%	50754	10,07%
Жінки 0-19 років	76133	14,59%	57969	11,39%	49643	9,85%
Чоловіки і жінки 0-19 років разом	151344	28,62%	117727	23,13%	100397	19,93%
Чоловіки 20-39 роки	78283	15,01%	73520	14,44%	78704	15,62%
Жінки 20-39 роки	87956	16,86%	78012	15,33%	81214	16,12%
Чоловіки і жінки 20-39 роки разом	166238	31,87%	151532	29,77%	159918	31,74%
Чоловіки 40-59 роки	59348	11,38%	63475	12,47%	64982	12,90%
Жінки 40-59 роки	67471	12,93%	79403	15,60%	84218	16,71%
Чоловіки і жінки 40-59 роки разом	126819	24,31%	142878	28,07%	149200	29,61%
Чоловіки 60 і старше років	26571	5,09%	36034	7,08%	34180	6,78%
Жінки 60 і старше років	50693	9,72%	60850	11,95%	60160	11,94%
Чоловіки і жінки 60 і старше років разом	77264	14,81%	96884	19,03%	94340	18,72%
«Віковий індекс»	51%	100%	82%	100%	94%	100%

Профіль громади м. Миколаїв

Примітка: «Віковий індекс» розраховується у відсотках як відношення чисельності населення у віці понад 60 років до чисельності населення у віці до 19 років включно $\times 100\%$. Він характеризує відсоток осіб у віці понад 60 років який припадає на одну особу віку до 19 років.

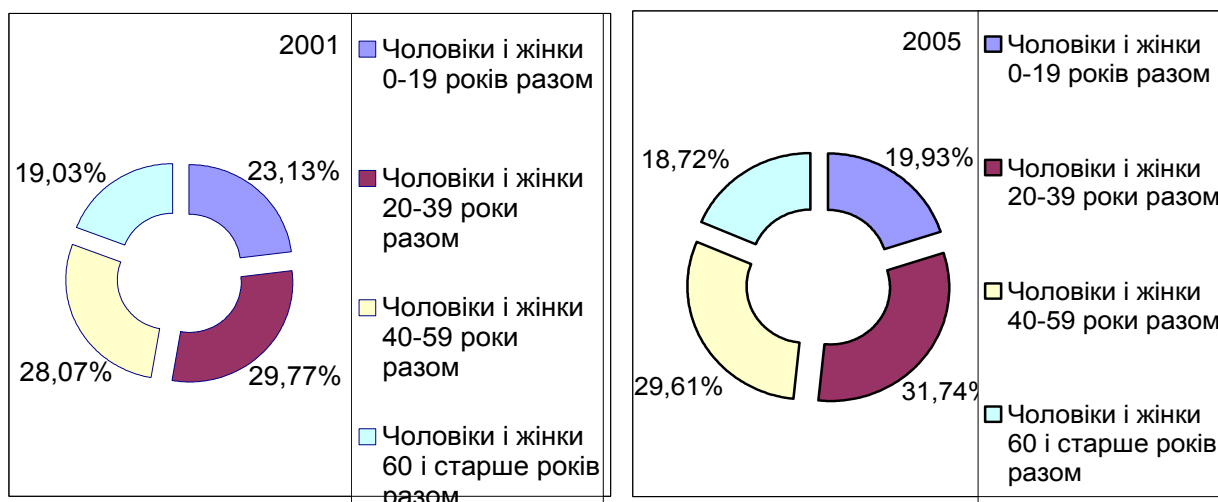
Графік 5: Віковий індекс, %

Віковий індекс достатньо високий і зберігає тенденцію до зростання, тобто спостерігається загальне старіння населення. Відсоток осіб, віком понад 60 років який припадає на одну особу віком до 19 років у 1989 році був 51%, у 2001 році – 82%, у 2005 році – 94%.

Незважаючи на те, що у 2005 році кількість осіб віком 60 років і старше трохи зменшилась у порівнянні з попереднім роком (7%). Тенденції зменшення кількості осіб віком до 19 років є постійними і більш вагомими. У 2005 році цей показник зменшився на 15% і перекрив незначне зменшення осіб віком 60 років і старше.

Графік 6: Структура розподілу населення за віком у 2002 та 2005 роках

Кількість осіб активного віку, який є працездатним, має деяку тенденцію до збільшення. У 2001 році група цих осіб, віком від 20 до 59 років займала у структурі населення 57,84%, у 2005 році – 61,35%. Частка молодих осіб віком до 19 років скоротилась суттєво – на 3,2% (з 23,13% до 19,93%). Частка осіб віком 60 років і більше – скоротилась на 0,31%.

Профіль громади м. Миколаїв

Таблиця 5: Рівні освіти серед населення

за даними Всеукраїнського перепису населення 2001 року для міського населення у віці понад 10 років

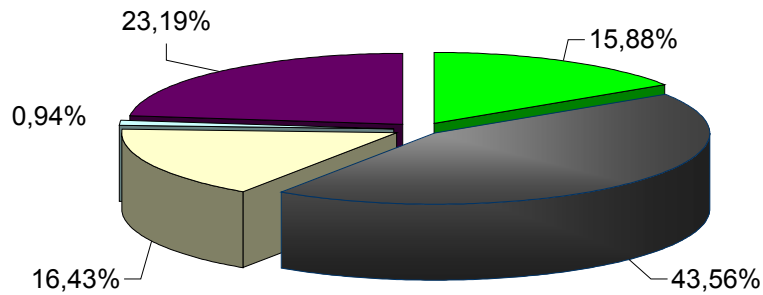
	Абсолютн. показник	Структура	Структура в Україні для міського населення
Базова загальна середня	60707	15,88%	25,3%
Повна загальна середня	166526	43,56%	36,8%
Професійно-технічна	62814	16,43%	
Базова вища	3609	0,94%	21,3%
Повна вища	88668	23,90%	16,6%

Примітка: В графі "повна загальна освіта" для України вказано кількість всіх громадян, що мають вказаний рівень освіти, незалежно від того, отриманий він у школі чи у ПТУ.

У структурі розподілу населення за рівнем освіти велика частина належить тим категоріям осіб, які мають повну загальну та професійно-технічну освіту (якщо порівнювати з аналогічним показником в Україні). У місті це 59,99%, а в Україні – 36,8%. У Миколаєві також спостерігається високий контингент осіб з вищою освітою – 23,90%, що переважає середній показник в Україні (16,6%).

Очевидно, що місто має велику кількість високоосвіченого населення і тому володіє інтелектуальним ресурсом для свого розвитку.

Графік 7: Розподіл населення за рівнем освіти

■ Базова загальна середня	■ Повна загальна середня	■ Професійно-технічна
■ Базова вища	■ Повна вища	

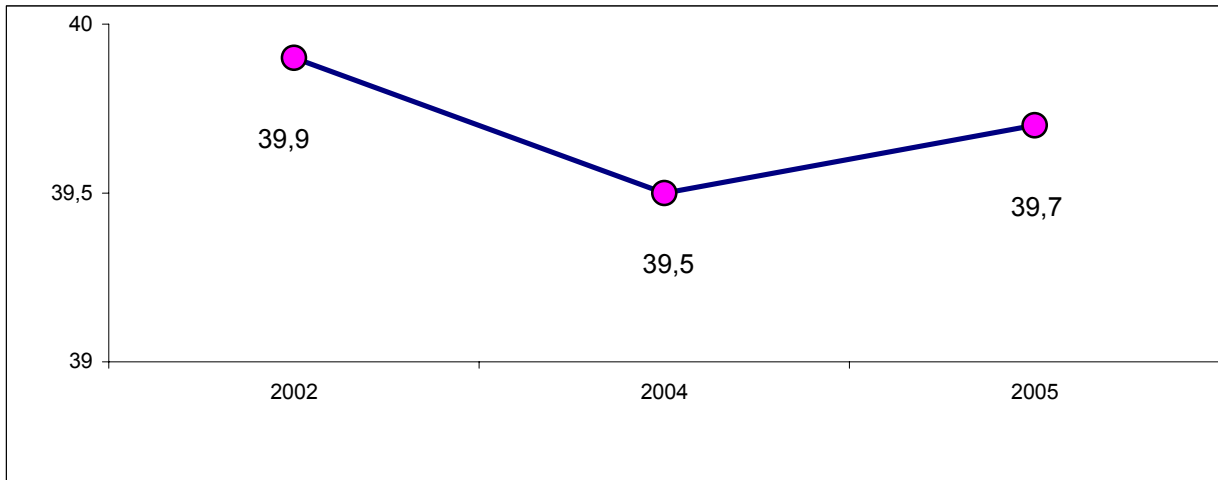
III ЖИТЛО

Таблиця 6: Розвиток житлового забезпечення

	2002	2004	2005
Заселені будинки разом,	34204	34226	34272
Заселені помешкання разом у тому числі:	204240	198688	201810
- в індивідуальних будинках	35136	35187	48199
- % в індивідуальних будинках	17,20329	17,70968	23,88336
% помешкань, підключених до комунального водопостачання	88,40%	88,30%	88,40%
% помешкань, підключених до комунального газопостачання	95,50%	94,40%	92,10%
% помешкань, підключених до комунальної системи каналізації	88,10%	88,10%	88,20%
% помешкань, підключених до центрального опалення	87,90%	87,80%	87,40%
Кількість помешкань на 100 мешканців	39,9	39,5	39,7

Профіль громади м. Миколаїв

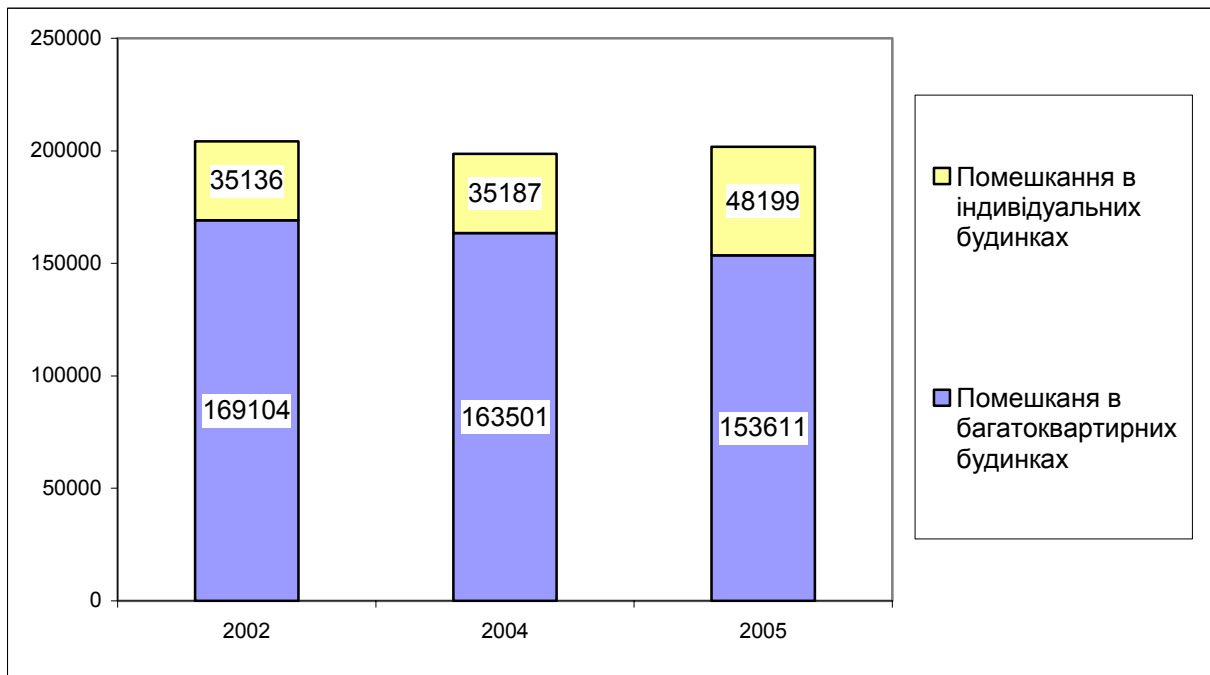
Графік 8: Кількість помешкань на 100 мешканців

Кількість помешкань на 100 мешканців коливається протягом чотирьох років (2002–2005 рр.) у межах 39,9 – 39,5 – 39,7 помешкань. У 2004 році відбулось незначне зменшення цього показника за рахунок зменшення загальної кількості помешкань і це незважаючи на тенденцію зменшення чисельності населення і додаткове будівництво житла. Очевидно, тут вплинув процес продажу частини старого житла, яке має невеликі площі та переведення його з житлового фонду у нежитловий – для відкриття та ведення малого бізнесу

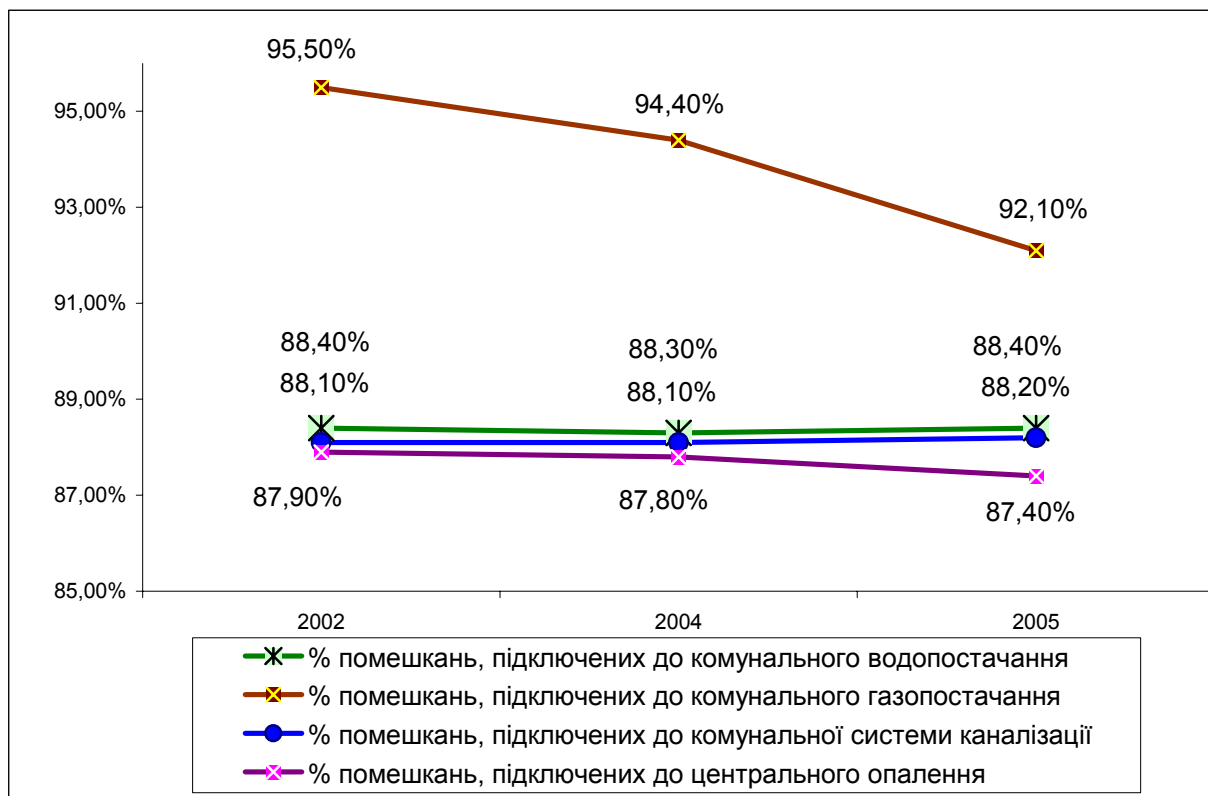
Однак, це практично не вплинуло на середні показники забезпечення населення помешканням. В цілому, у розрахунку на одну повну сім'ю з трьох осіб приходиться в середньому трохи більше як одна квартира (1,20 у 2002 році, 1,18 у 2003 році і 1,19 у 2004 році).

Графік 9: Заселені помешкання у багатоквартирних будинках та індивідуальних

Профіль громади м. Николаїв

Графік 10: Відсоток помешкань, підключених до систем комунальних послуг

Серед усіх систем комунальних послуг, які підключені до помешкань найбільший відсоток стосується комунальної системи газопостачання (95,50–92,10%%). Трохи менше – комунальної системи водопостачання (в середньому 88,35%) і системи каналізації (в середньому 88,15%). Ще менше – центрального опалення (87,90–87,40%%)

За період (2002 – 2005 рр.) кількість помешкань, підключених до системи комунального водопостачання та каналізації практично не змінилася. Відсоток помешкань підключених до системи центрального опалення зменшився на 0,50%. Відсоток помешкань підключених до комунальної газопостачання – зазнав найбільших зміни, він зменшився на 3,40%.

Таблиця 7: Житловий фонд у місті та області, тис. кв. м загальної площі

За даними Держкомстату України

	Весь житловий фонд, тис. кв. м						У тому числі державний, комунальний, колективний житловий фонд, тис. кв. м					
	1990	1995	2000	2001	2002	2003	1990	1995	2000	2001	2002	2003
Місто	8549	8686	10601	10547	10741	10653	6701	5312	3067	2829	2695	2505
Область	23470	23469	26009	25981	26170	26030	11128	7943	4736	4315	4038	3762

Примітка. У 1990, 1995 роках зазначений житловий фонд, який обліковувався централізовано. Дані Держкомстат України.

Весь житловий фонд міста – це майже половина (більше 40%) всього житлового фонду області (Виключенням є період часу до 2000 року).

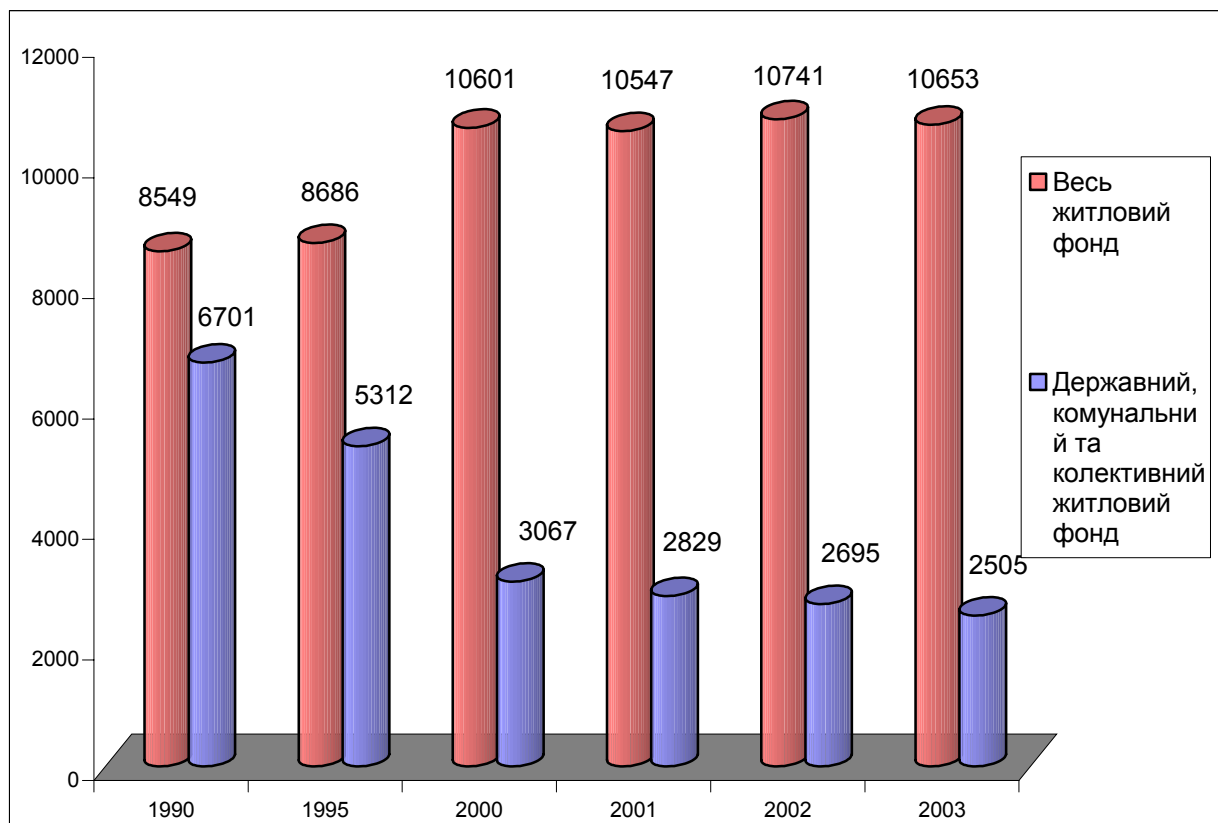
Загальна площа всього житлового фонду у місті, починаючи з 1990 року виросла на 25%, тоді як у області – зростання відбулось на 10%. Протягом 2000 – 2003 років загальна площа

Профіль громади м. Миколаїв

житлового фонду дещо коливалася (введення нового житла не завжди перекивало виведення частини квартир із житлового фонду).

Графік 11: Житловий фонд у місті (у тому числі державний, комунальний та колективний), тис. кв. м загальної площі

За даними Держкомстату України

У складі житлового фонду ще залишається житло, яке належить державному комунальному та колективному фонду. Однак за 14 років цей фонд скоротився у 2,9 рази. Його частка у всьому житловому фонді міста у 2003 році склала 23,5%. Процеси приватизації житла у місті відбувались активно.

Таблиця 8: Забезпеченість населення житлом у місті та області, у середньому на одного мешканця м кв. загальної площі

За даними Держкомстату України

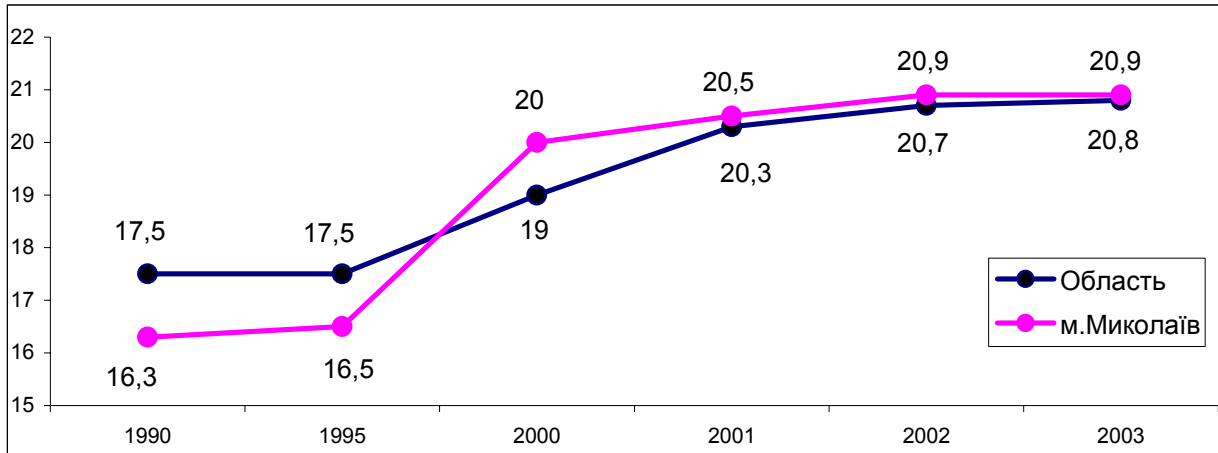
	1990	1995	2000	2001	2002	2003
Місто	16,3	16,5	20,0	20,5	20,9	20,9
Область	17,5	17,5	19,0	20,3	20,7	20,8

Рівень забезпеченості мешканців житлом у місті мало чим відрізняється від середньостатистичного показника у області (ситуація у Миколаєві є домінуючою для визначення середньої ситуації у області), але є меншим, ніж в Україні. Якщо у місті, величина житлового фонду в розрахунку на одну особу ледь досягає 21 кв. м загальної площі, то в Україні цей показник у 2004 році становив 22 кв. м загальної площі.

Профіль громади м. Николаїв

Графік 12: Забезпеченість населення житлом у місті та області, у середньому на одного мешканця м кв. загальної площі

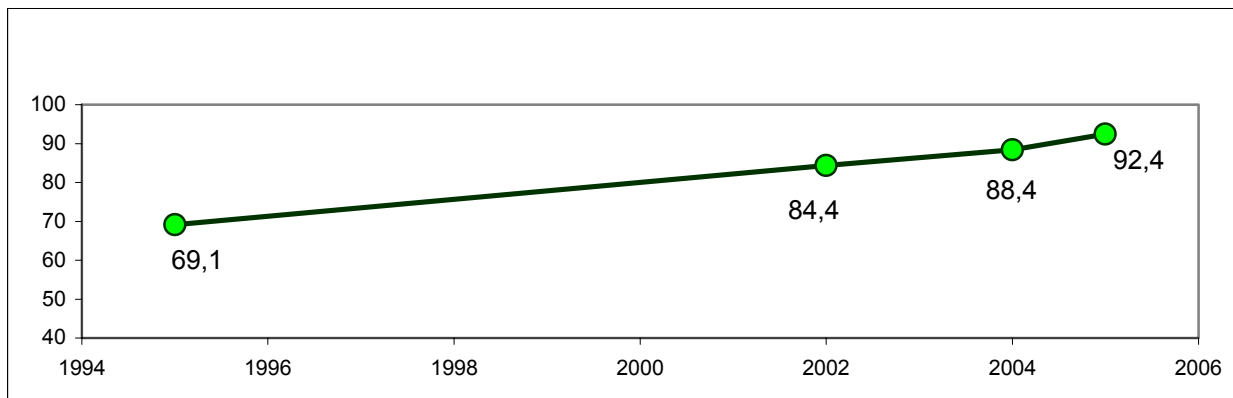
За даними Держкомстату України

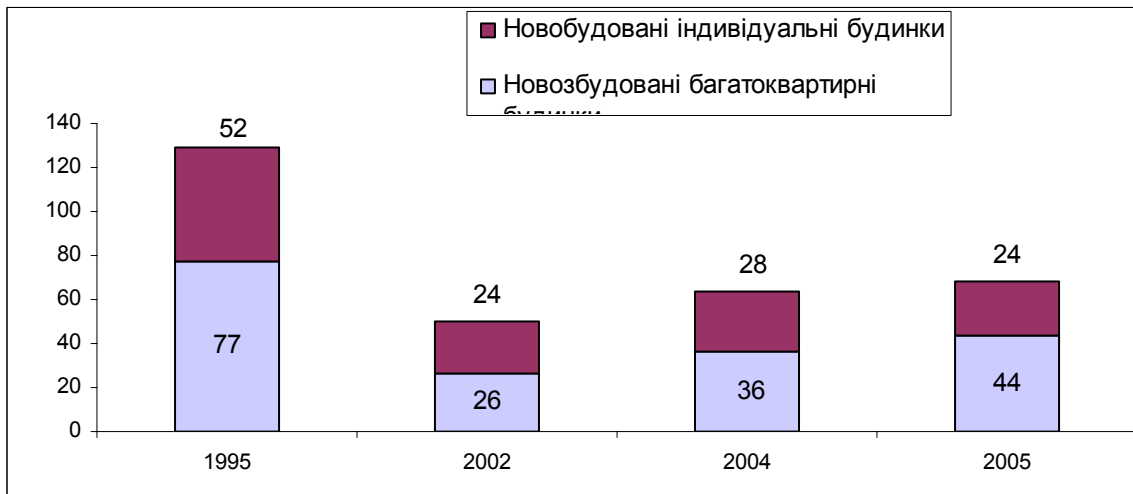
Таблиця 9: Введення нового житла у місті

	1995	2002	2004	2005
Новозбудовані житлові будинки разом, у тому числі:	129	50	64	67
- індивідуальні будинки	52	24	28	23
- % індивідуальних будинків	40,31%	48,00%	43,75%	34,33%
Новозбудовані помешкання разом, у тому числі:	1874	598	725	725
- в індивідуальних будинках	487	231	241	165
- % в індивідуальних будинках	25,99%	38,63%	33,24%	22,76%
Середній розмір нового помешкання, м²	69,1	84,4	88,4	92,4

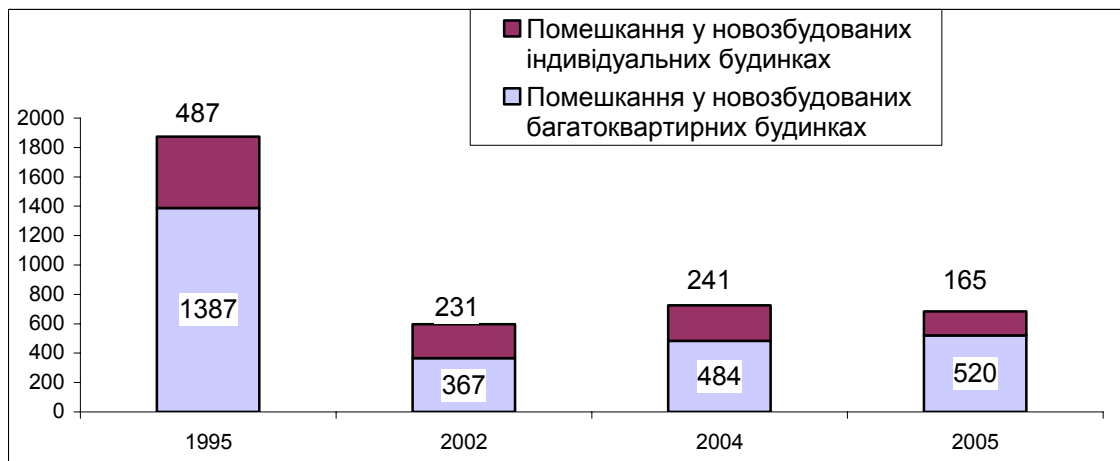
Графік 13: Середній розмір нового помешкання, кв. м

Графік 14: Введення нових багатоквартирних та індивідуальних будинків, кількість

Графік 15: Введення нових помешкань у багатоквартирних та індивідуальних будинках, кількість

Кількість будинків і відповідно помешкань, які вводились в експлуатацію у 1995 році була значно більшою, ніж протягом усіх наступних років після 2000 року. Це пояснюється наявністю державних програм будівництва житла та кооперативного будівництва, які існували ще в часи соціалістичної економіки, до 1990 року. Таке будівництво розтягувалось у часі і накопичувало фонд недобудов. У 90-х роках відбувався процес завершення та здачі недобудов, який забезпечив високі показники введеного житла. Крім цього, саме в першій половині 90-х років в економіці України відбувались інфляційні стрибки, і дешеві кредити використовувались громадянами для будівництва житла.

Починаючи з 2000 року будівництво житла проводиться на зовсім інших – комерційних умовах (високі ціни, обмежена пропозиція), за новими схемами, які сформували в Україні ринок житла..

Тому, аналізуючи будівництво житла починаючи з 2002 року можна говорити про деяку стабілізацію динаміки загальної кількості будинків і кількості помешкань, які щорічно вводяться в експлуатацію. Причому, кількість помешкань у багатоквартирних будинках – збільшується, у індивідуальних – зменшується. Цей факт також підтверджує сформованість ринку житлового будівництва, а також позиціонування фірм, які розвивають цей ринок і безпосередньо займаються будівництвом. .

Профіль громади м. Миколаїв

Таблиця 10: Введення в експлуатацію житлових будинків у місті та області, тис. кв. м загальної площі

За даними Держкомстату України

	1985		1990		1995		2000		2001		2002		2003		2004	
	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
Місто	207,8	40,55	240,40	44,27	129,50	47,93	61,30	60,87	61,70	61,09	50,50	46,25	64,20	56,51	64,1	54,1
Область	512,4	100	543	100	270,2	100	100,7	100	101	100	109,2	100	113,6	100	118,5	100

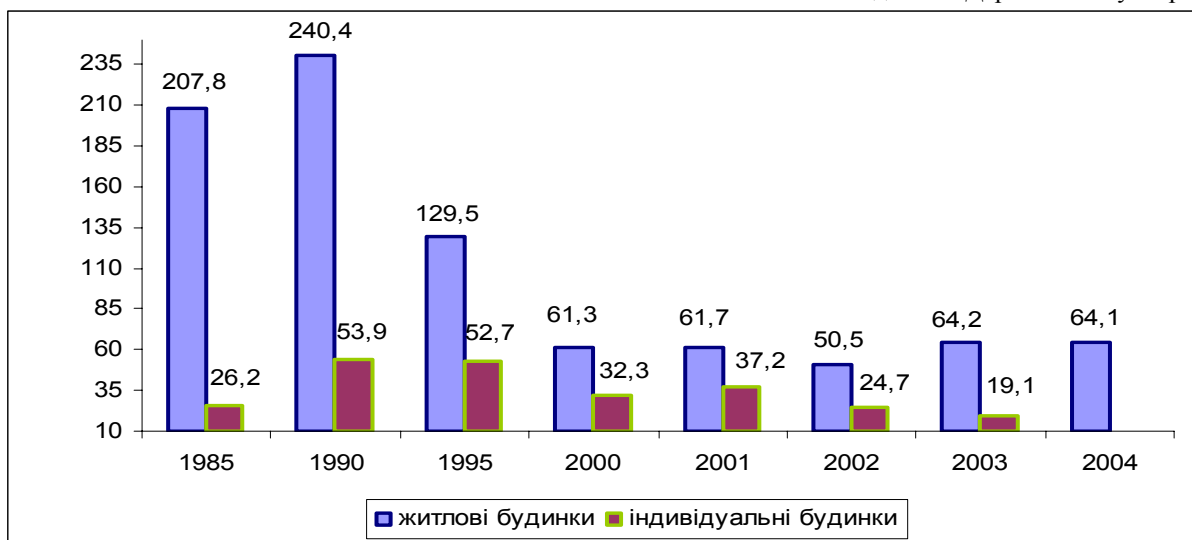
Таблиця 11: Введення в експлуатацію індивідуальних житлових будинків у місті та області, тис. кв. м загальної площі

За даними Держкомстату України

	1985		1990		1995		2000		2001		2002		2003	
	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
Місто	26,2	23	53,9	36	52,7	45	32,3	47	37,2	49	24,7	35	19,1	32,6
Область	111,9	100	149	100	117,5	100	69,3	100	75,2	100	70,6	100	58,6	100

Графік 16: Введення в експлуатацію житлових та індивідуальних будинків у місті (тис. кв. м загальної площі)

За даними Держкомстату України

IV ЗАЙНЯТІСТЬ І ДОХОДИ

IV.1 ЗАЙНЯТІСТЬ

Давати точну оцінку рівню зайнятості у місті є дещо складно, оскільки офіційні статистичні дані для цього показника відсутні. Разом з тим, експертами проекту «Економічний розвиток міст» USAID були здійснені аналітичні розрахунки які наближено відображають ситуацію – зайнятість у місті протягом останніх років досягає, приблизно, рівня 300 тисяч осіб.

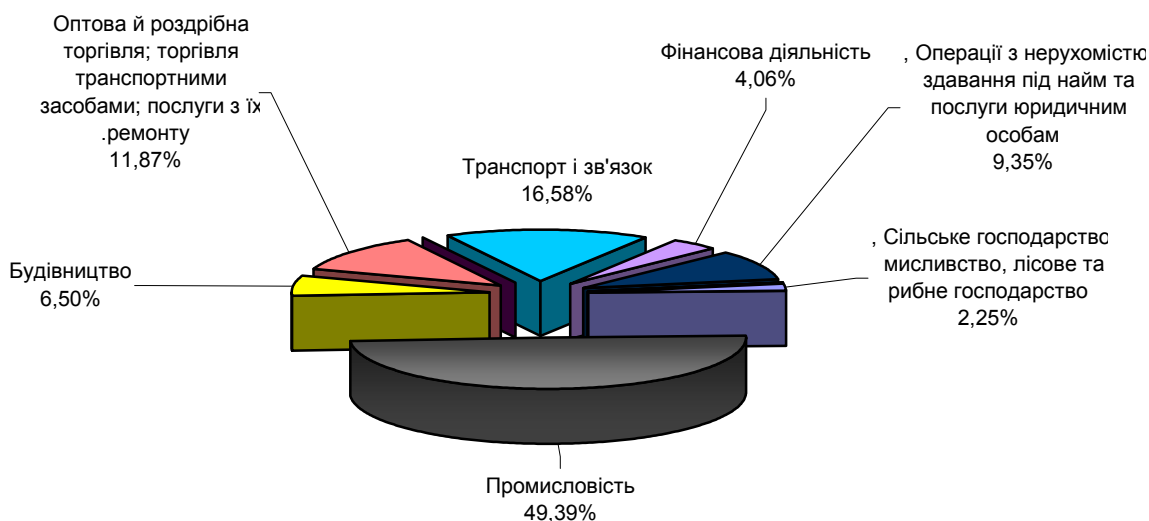
Примітка. Аналітичний розрахунок зайнятості виконано на основі показників кількості зареєстрованих безробітних (дані Інституту ринкових реформ) і рівня безробіття (дані держкомстату України) Однак, ці дані, підлягають деяким сумнівам, тому експертами зроблена спроба прямим методом порахувати зайнятість. Однозначно, що зайнятість є більшою, ніж 220 тисячі осіб. Про це свідчать статистичні дані середньорічної кількості найманих працівників без найманих на МП та у фізичних осіб – СПД, середньооблікової кількості найманих на МП і розрахункової кількості фізичних осіб – підприємців за даними відділу підприємництва міськвиконкому м. Миколаїв. (Тут відсутні дані про найманих у фізичних осіб – СПД, власників, кількість осіб які працюють по договору, працюючих пенсіонерів, а також кількість осіб які одночасно є підприємцями і штатними працівниками фірм чи організацій. Цілком допустимо, що ця кількість, разом, може знаходитись на рівні 50–80 тисяч.).

Таблиця 12: Зайнятість за основними видами діяльності

Види діяльності	2005 рік	
	Кількість працівників	% від загальної кількості поданих видів діяльності
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство	2179	2,25%
Промисловість	47814	49,39%
Будівництво	6292	6,50%
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з їх ремонту.	11487	11,87%
Транспорт і зв'язок	16053	16,58%
Фінансова діяльність	3928	4,06%
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	9053	9,35%

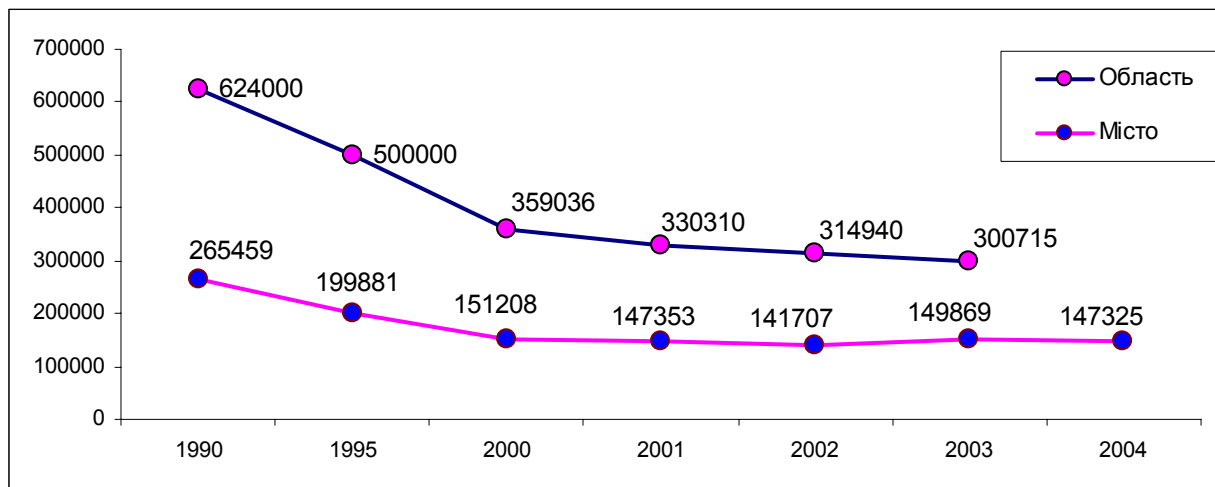
З інформації, поданої міськвиконкомом про зайнятість населення за основними видами діяльності, можна судити, що найбільша частина зайнятих осіб працює у промисловій сфері, тут зайнято 47814 осіб, майже втричі менше працює у транспорті і зв'язку, у чотири рази менше – сфері оптової і роздрібно торгівлі. Значно менше осіб працює у сфері здійснення операції з нерухомістю, будівництві і ще менше – сільському, лісовому та рибному господарства. (На жаль, повністю відсутня інформація про зайнятість у сфері колективних та громадських послуг, охорони здоров'я та соціальному захисті, освіті, готельному та ресторанному господарстві, державному управлінні).

Графік 17: Розподіл зайнятості за основними видами діяльності у 2005 році

Графік 18: Середньорічна кількість найманих працівників у місті та області

За зведеними даними Держкомстату України та Інституту ринкових реформ

Примітка. Без найманих працівників малих підприємств та у фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності.

Упродовж 15 років відбулось зменшення кількості найманих працівників – у місті у 1,8 разів і в області – у 2 рази. До 2000 року, як в місті так і в області, спостерігалась тенденція різкого спаду – у 1,75 разів. Тривала економічна криза привела до закриття ряду підприємств, скорочення робочих місць, зменшення зайнятості. Однак, протягом 2001–2004 років ситуація стабілізувалась. Середньорічна кількість найманих працівників в останні роки не зазнає суттєвих змін – з року в рік відбуваються незначні коливання в одну чи іншу сторону, обумовлені природньою зміною кон'юнктури ринку.

Показник середньорічної кількості найманих працівників у місті є досить високий і складає близько 30% (це без найманих працівників на малих підприємствах та у фізичних осіб) всього населення міста і близько 50% – від населення працездатного віку. (Варто зазначити, що наймані працівники у місті складають половину найманих працівників у області).

Таблиця 13: Кількість найманих працівників та середньомісячна заробітна плата на МП

За зведеними даними Держкомстату України та Інституту ринкових реформ

	2001	2002	2003	2004
Кількість найманих працівників, на МП	31222	31953	33029	28922
Середньомісячна заробітна плата, на МП	202	248	308	402

Кількість найманих працівників, яка працює на малих підприємствах є майже у 5 раз меншою, від середньорічної кількості найманих працівників у місті (попереднього показника, який не враховує найманих працівників малих підприємств та у фізичних осіб).

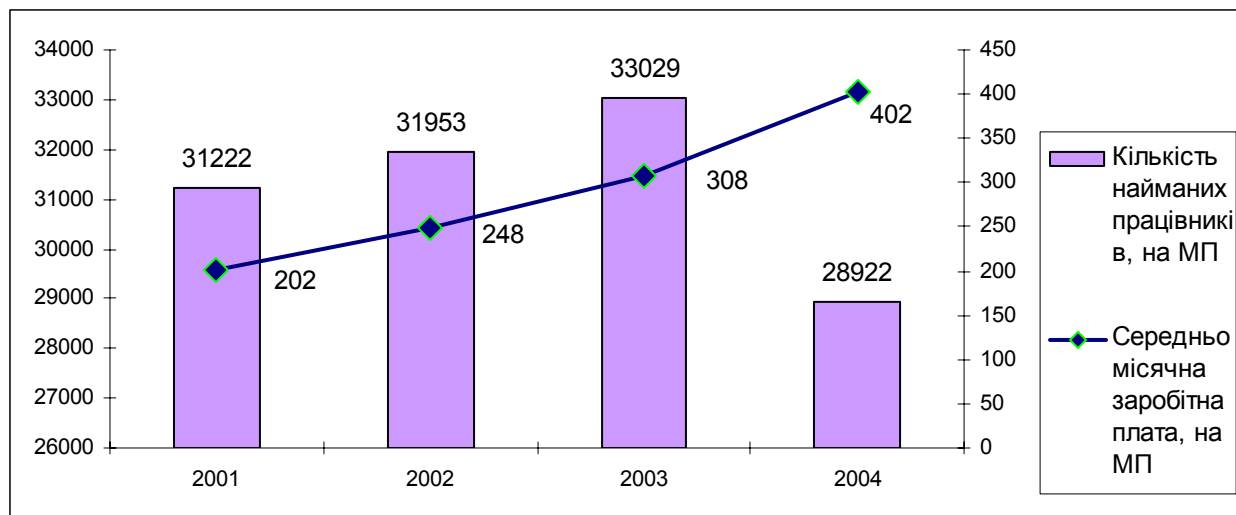
Цікава ситуація спостерігається з динамікою кількості найманих працівників на малих підприємствах. Незважаючи на позитивну тенденцію зростання цього показника протягом 2001–2003 років та зростання середньої заробітної плати у 2004 році кількість найманих працівників на МП зменшилась на 14%. (Така ситуація відбулась у багатьох містах України. Очевидно, тут відіграла свою роль перереєстрація власниками найманих працівників на підприємств, з метою зменшення податкових платежів на зарплату, а також популяризація думки і деякий місцевий адміністративний тиск щодо доцільності працевлаштування на повний робочий день з офіційною виплатою заробітної плати. (Власники МП часто оформляють працівників на роботу на неповний робочий день, з метою уникнення повної сплати податків по зарплаті).

Профіль громади м. Николаїв

Примітка. Інформація про кількість найманих працівників у фізичних осіб відсутня. Трудові договори про найм на роботу, які оформляються підприємцями реєструються тільки в центрах зайнятості і дані про це у статистику не передаються.

Графік 19: Кількість найманих працівників та середньомісячна заробітна плата на МП

За зведеними даними Держкомстату України та Інституту ринкових реформ

IV.2 ЗАРОБІТНА ПЛАТА

Динаміка зростання заробітної плати у місті, області та Україні є приблизно однаковою. Разом з тим, упродовж всього аналізованого терміну, середня заробітна плата у місті Николаєві є на 32% (в середньому за 4 роки) вищою, ніж відповідний показник у області і на 28% вищою, – ніж в Україні.

Таблиця 14: Середня заробітна плата, грн.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	Номінальні величини, грн.					
Місто		431,00	513,00	583,00	673,00	861,00
Область	227,00	327,00	398,37	470,40	564,77	
Україна	230,00	311,00	376,38	462,27	589,62	.

Примітка. Розрахунок середньомісячної заробітної плати ведеться по штатних працівниках.

Таблиця 15: Динаміка зростання заробітної плати (ланцюговий індекс), %

	2002/ 2001	2003/ 2002	2004/ 2003	2005/ 2004
Місто	19,03%	13,65%	15,44%	27,93%
Область	21,83%	18,08%	20,06%	
Україна	21,02%	22,82%	27,55%	

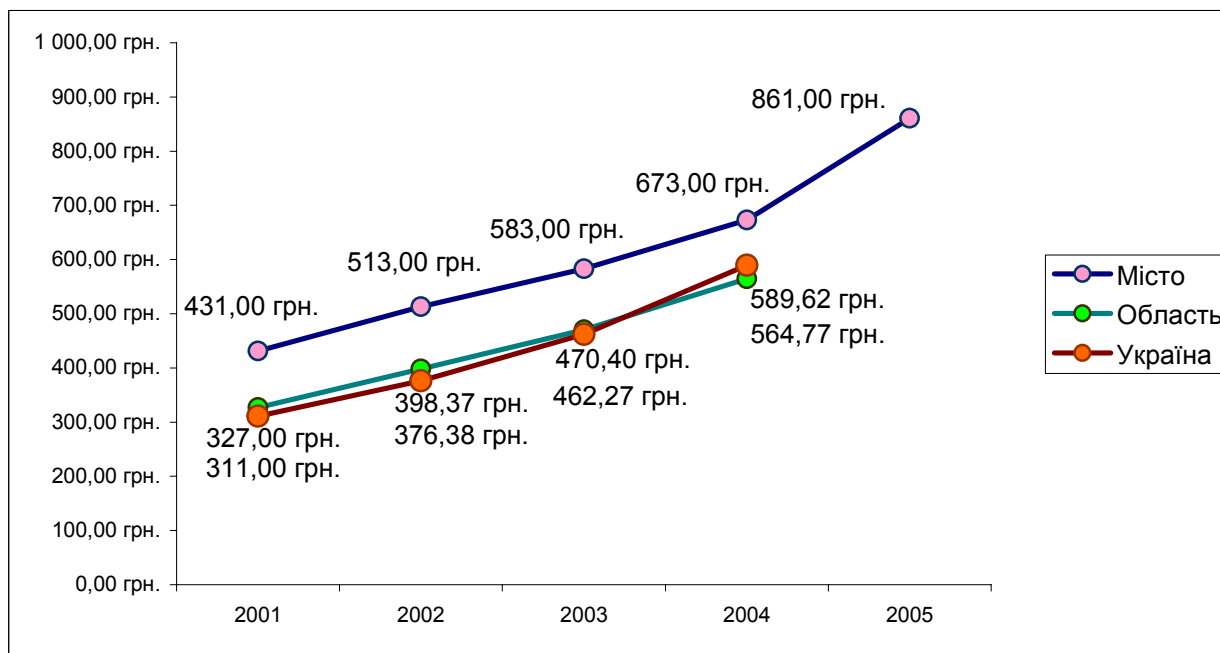
Місто має трохи нижчі тенденції щодо темпів зростання середньої заробітної плати, ніж вони є і в Україні, хоча величина самого показника, як зазначалось раніше, у місті є вищою

Суттєве зростання середньої заробітної у місті – 27,93%, спостерігається у 2005 році. Звичайно, цей факт є позитивним, але щоб однозначно зробити висновок про заслуги міста у досягненні цього показника, необхідно мати порівняння з аналогічним показником в Україні. (Нажаль на сьогодні ми володіємо лише розрахунковою інформацією з аналітичних довідок та

Профіль громади м. Николаїв

преси, за якою. у першому півріччі 2005 року в Україні зростання середньої заробітної плати відбулось на 27%. До цього привели законодавчі зміни (зростання) щодо розміру мінімальних зарплат)

Графік 20: Середня заробітна плата, грн.

Середня заробітна плата на малих підприємствах значно відстає від середньої заробітної плати по місту. У 2001 році заробітна плата на малих підприємствах була меншою на 54%, у 2002 році – меншою на 52%, у 2003 році – на 48%, 2004 році – на 41% .

Низькі заробітні плати на малих підприємствах (228 грн. – середня заробітна плата на МП у 2002 році, 308 грн. – у 2003 році, 402 грн. – у 2004 році), які часто є нижчими мінімального споживчого кошика свідчать про тінізацією економіки.

IV.3 БЕЗРОБІТТЯ

Динаміка зміни рівня зареєстрованого безробіття у місті є близькою до ситуації в Україні і починаючи з 2000 року має спадну тенденцію.

Таблиця 16: Рівень зареєстрованого безробіття (на 31 грудня)

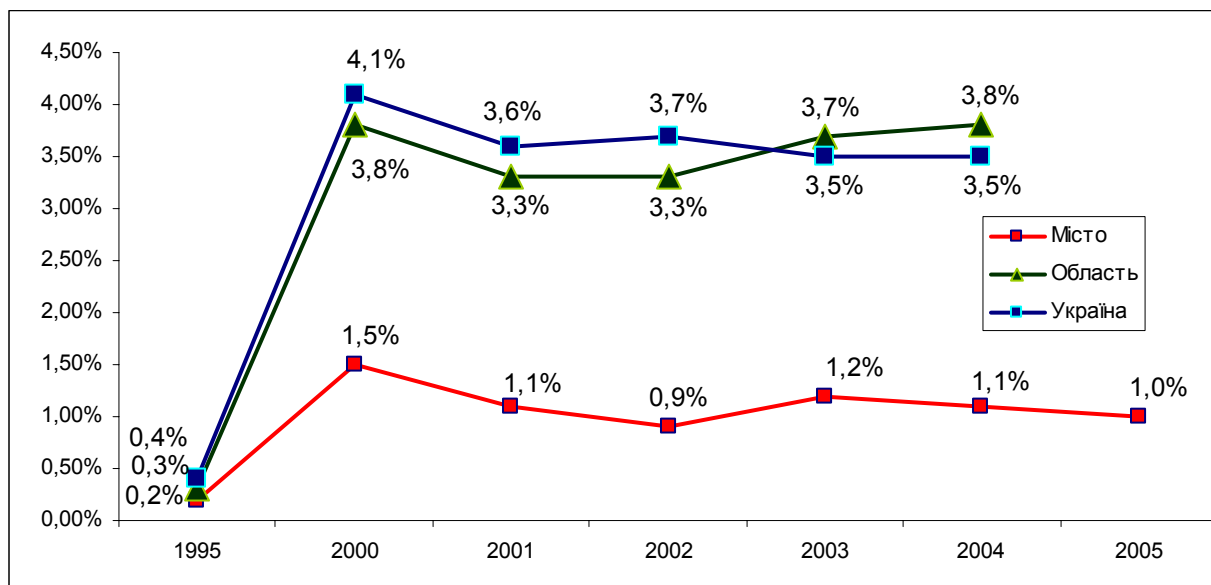
	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Місто	0,20%	1,50%	1,10%	0,90%	1,20%	1,10%	1,00%
Область	0,3%	3,8%	3,3%	3,3%	3,7%	3,8%	
Україна	0,4%	4,1%	3,6%	3,7%	3,5%	3,5%	

Примітка. Розрахунок рівня безробіття виконується у відсотках, як відношення чисельності безробітних громадян, які перебувають на обліку на початок відповідного року в державній службі зайнятості, до економічно активного населення працездатного віку..

Примітка. Дані до 2000 року не варто брати до уваги для аналізу. Це був період становлення центрів зайнятості, створення перших державних програм підтримки розвитку підприємництва та створення робочих місць, практичної відсутності уніфікованого обліку безробіття, слабкої керованості економікою тощо.

Профіль громади м. Николаїв

Графік 21: Рівень зареєстрованого безробіття (на 31 грудня)

Показники рівня зареєстрованого безробіття у місті є значно нижчими ніж в області та Україні. У 2000 році рівень безробіття у місті був меншим від рівня в Україні в 2,7 рази, у 2001–2002 роках – меншим у 3,6 рази, у 2004 році – меншим втричі. Рівень безробіття у місті в 2005 році зменшився до величини 1%.

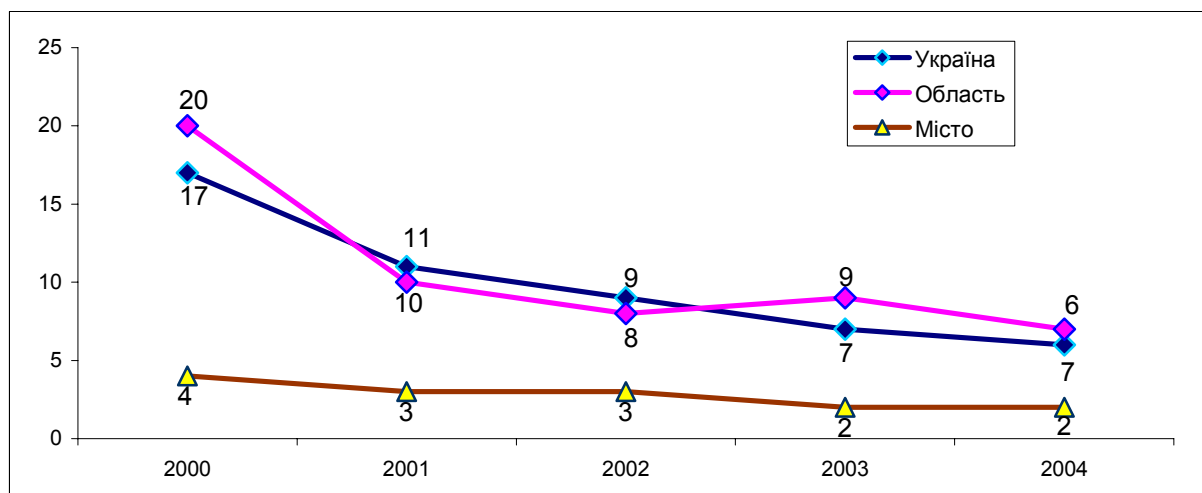
Відповідно до цього, ситуація з навантаженням на одне вакантне робоче місце у місті є також значно кращою ніж в області і країні, а сам показник, в середньому за 5 років у місті є у 3,5 рази меншим, ніж в Україні.

Таблиця 17: Кількість зареєстрованих безробітних на одну вакансію (на 31 грудня)

	2000	2001	2002	2003	2004
Місто		3	3	2	2
Область	20	10	8	9	7
Україна	17	11	9	7	6

Примітка. Показник розраховується, як чисельність зареєстрованих безробітних поділена на кількість вакантних місць.

Графік 22: Кількість зареєстрованих безробітних на одну вакансію (на 31 грудня)

Профіль громади м. Николаїв

За даними міського центру зайнятості розрахунок безробітних за різними категоріями (рівнем освіти, тривалістю безробіття, віком безробітних) має різний підсумковий результат. Тому, абсолютний показник кількості зареєстрованих безробітних ми подаємо за даними Інституту ринкових реформ. У 2002–2003 роках цей показник зафіксовано на рівні 2853 осіб, у 2004 рік – 3734 осіб. З огляду на малий відсоток безробіття у місті ця цифра є правдивою, однак деякі сумніви викликає динаміка зростання кількості безробітних у 2004 році. (Оцінка показників безробіття проводиться за кількома різними методиками, має різний час фіксації безробіття – початок року, кінець року, середній показник. Тому можливими є відхилення у цифрах. Разом з тим загальні тенденції – зберігаються)

Таблиця 18: Структура зареєстрованих безробітних за рівнем освіти

	2001 рік	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік
Базова загальна середня	4,79%	4,58%	3,47%	3,28%	2,83%
Повна загальна середня	27,22%	28,52%	33,25%	37,80%	36,16%
Професійно-технічна	25,92%	24,66%	21,53%	19,56%	18,29%
Базова вища	24,02%	24,31%	23,01%	21,02%	21,34%
Повна вища	18,04%	17,94%	18,75%	18,34%	21,38%

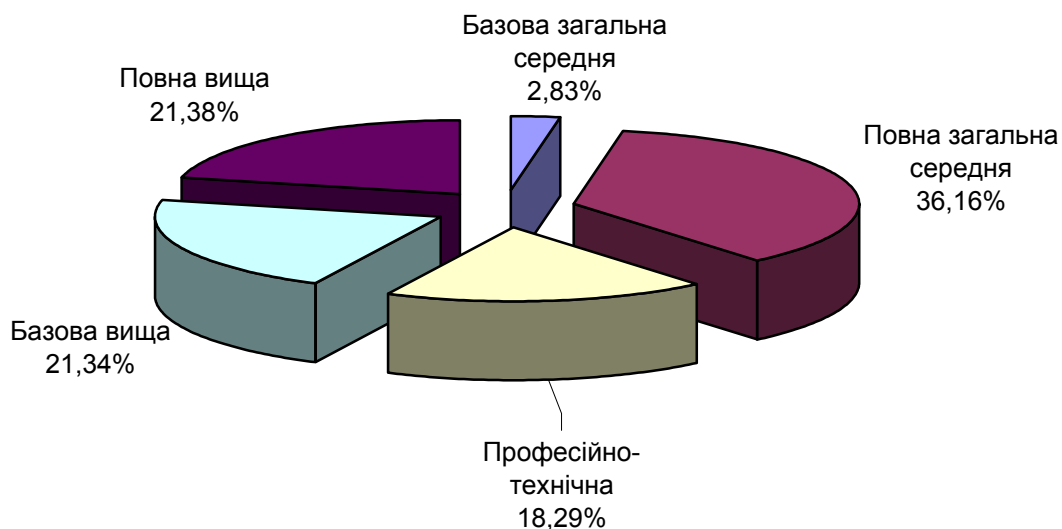
Упродовж п'яти років найбільша частка серед зареєстрованих безробітних за рівнем освіти приходить на осіб, які мають повну загальну середню освіту. Частка таких осіб знаходиться на рівні третини зареєстрованих безробітних і коливається від 27,22% у 2001 році до 36,16% у 2005 році.

Трохи меншу частку серед безробітних займають особи, які мають професійно технічну чи базову вищу освіту. Їх показники змінюється у межах між 25,92 – 18,29%% і 24,02 – 21,34%%.

Частка безробітних осіб з вищою освітою займає четверте місце за порядком спадання – відсоток коливається на рівні 18,04 – 18,34%%, і тільки у 2005 році виростає до 21,38%. Найменшу частку серед безробітних мають особи з базовою загальною середньою освітою.

Деяку стурбованість може викликати ситуація у 2005 році, за якої частка осіб з вищою освітою зросла і зайняла друге місце після безробітних осіб з повною загальною середньою освітою.

Графік 23: Структура зареєстрованих безробітних за рівнем освіти, 2005 рік

Показник безробіття серед осіб з повною вищою освітою є свідченням неефективного використання дорогих людських ресурсів, в які інвестовано великий капітал (висока вартість навчання у вищих учбових закладах), а також індикатором на рівень підготовки спеціалістів, рівень освіти у вузах, збалансованість між попитом на інтелектуальну працю та адекватністю реакції ринку підготовки відповідних спеціалістів, а також інноваційною відсталістю економіки та недостатністю попиту на інтелектуальну працю.

Таблиця 19: Структура зареєстрованих безробітних за тривалістю безробіття

	2001 рік	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік
До 1 місяця	7,78%	11,80%	11,00%	7,70%	9,30%
1-3 місяці	17,21%	20,40%	22,00%	21,50%	23,00%
4-6 місяців	19,23%	17,90%	22,00%	24,10%	21,70%
7-9 місяців	14,11%	11,70%	13,00%	13,80%	15,20%
10-12 місяців	11,37%	10,60%	12,00%	12,30%	12,60%
13-18 місяців	15,82%	19,90%	14,00%	15,00%	14,00%
19-24 місяці	6,12%	4,90%	4,00%	4,00%	3,00%
25-36 місяців	4,84%	2,80%	1,00%	1,30%	1,00%
Понад 36 місяців.	3,53%	1,90%	1,00%	0,30%	0,20%

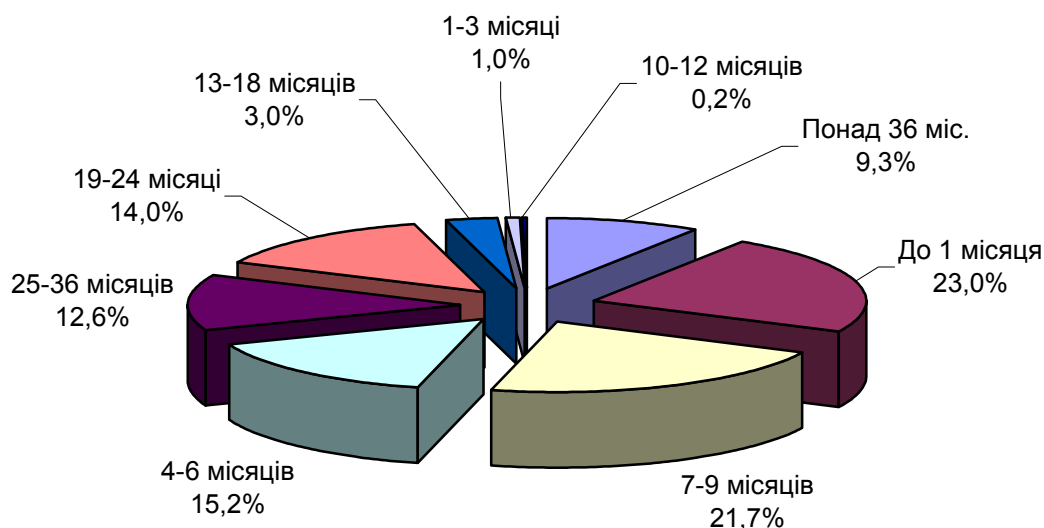
Профіль громади м. Миколаїв

Найбільша частка безробітних протягом п'яти років приходить на осіб, які перебувають у центрі зайнятості на обліку в категоріях 1–3 місяці і 4–6 місяці (це відповідно 17,21% і 19,23% у 2001 році, 21,50% і 24,10% у 2004 році, 23,00% і 21,70% у 2005 році). До цієї категорії осіб, можна вважати, відноситься найбільш активна частина безробітних, яка швидко шукає працю і обдуманно приймає рішення щодо майбутнього вибору. За цей час безробітна особа може пройти перекваліфікацію, закінчити курси з підприємництва, знайти роботу чи прийняти рішення про започаткування власного бізнесу.

Категорія безробітних осіб, з термінами безробіття 7–9 місяців, 10–12 місяців, 13–18 місяців є дещо меншою, 14 – 15% у середньому.

Найменшою за відсотками є категорія осіб з терміном безробіття понад 2 роки. У 2001 році це були особи із зареєстрованим терміном безробіття понад 36 місяців, вони займали 3,53%, у 2002 році – 1,90%, у 2003 році – 1%, у 2004 році і 2005 роках – 0,30 і 0,20%. Це, як правило, категорія осіб, які не хочуть шукати роботу і їх влаштовує статус безробітного.

Графік 24: Розподіл безробітних за тривалістю безробіття, 2005 рік

Таблиця 20: Вікова структура зареєстрованих безробітних

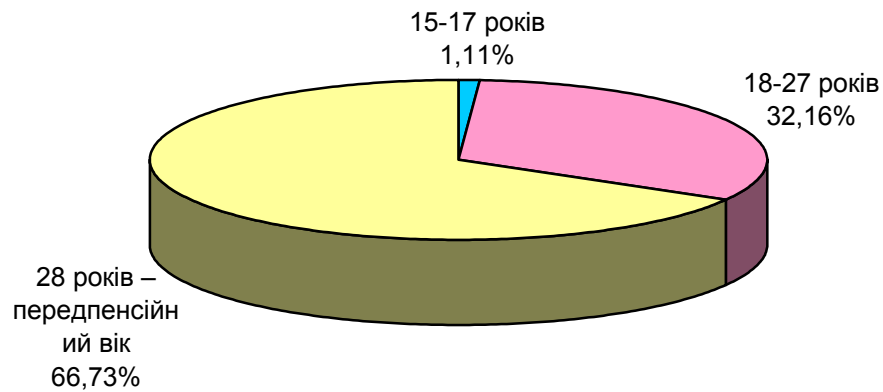
	2001 рік	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік
15-17 років	1,74%	1,70%	1,71%	1,55%	1,11%
18-27 років	28,00%	29,65%	29,65%	32,89%	32,16%
28 років – передпенсійний вік	70,26%	68,65%	68,64%	65,56%	66,73%

Стосовно вікової структури зареєстрованого безробіття, то тут спостерігається незначний перерозподіл між групами безробітних у віковій категорії 18 – 27 років і 28 років – перед пенсійний вік. Рівень безробіття серед осіб 18–27 років збільшився на 4,16%, а серед осіб віком 28 років – перед пенсійний вік – зменшився на 3,53%.

Частка безробітних у категорії 15–17 років – практично не мінялася (найбільше вона змінилася у 2005 році – на 0,6%)

Профіль громади м. Миколаїв

Графік 25: Розподіл безробітних за віком, 2005 рік

Таблиця 21: Порівняльна таблиця структури зареєстрованого безробіття – місто і область, %

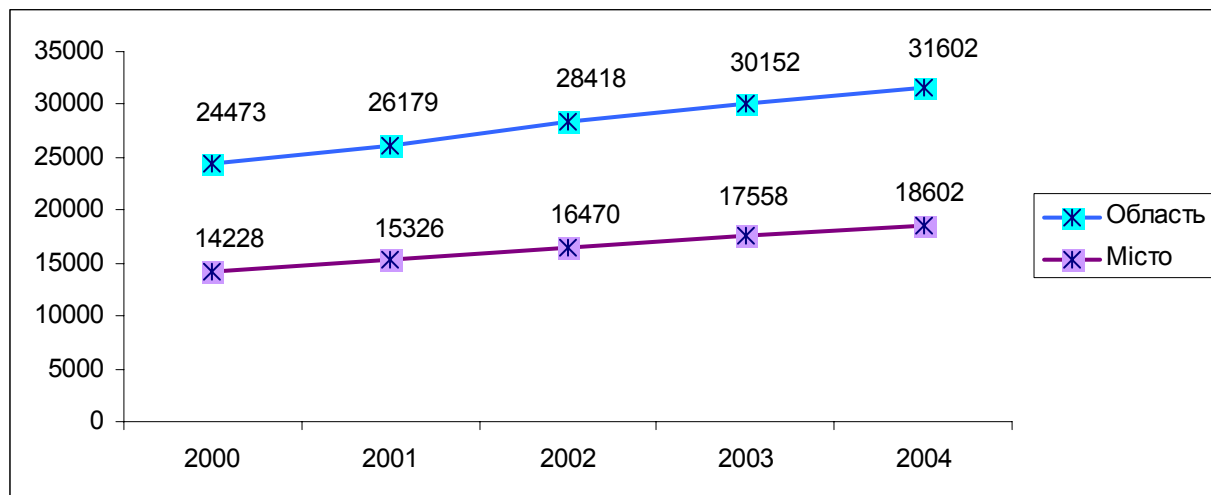
		2001 рік	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005
Зареєстровані в службі зайнятості понад 6 місяців	Місто	57%	50%	45%	46%	46%
	Область	60%	57%	50%	53%	50%
Вік 18-27 років	Місто	28%	29%	29%	33%	32%
	Область	29%	28%	27%	28%	28%
Вік 28 років – передпенсійний	Місто	70%	68%	68%	66%	66%
	Область	69%	70%	71%	70%	71%
Освіта вища	Місто	18%	18%	19%	18%	21%
	Область	9%	8%	8%	8%	8%
Жінки	Місто	57%	60%	58%	50%	60%
	Область	54%	56%	55%	55%	54%

V ЕКОНОМІКА

V.1 СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Графік 26: Кількість об'єктів Державного реєстру у місті та області

За даними Держкомстату України

Примітка. Кількість об'єктів, внесених до Державного реєстру включає всі зареєстровані у місті юридичні особи (державні, приватні, комерційні, а також установи та інші організації). До суб'єктів господарювання, внесених до Державного реєстру не входять фізичні особи-підприємці, зареєстровані без права створення юридичної особи. Така інформація не обліковується статистичними управліннями і може бути подана тільки відділами реєстрації у міськвиконкомах.

За даними відділу підприємництва виконкому міста Миколаєва, кількість підприємців - фізичних осіб у 2004 році становила 27750 осіб, у 2005 році - 33300 осіб. У розрахунку на одного мешканця міста це склало:

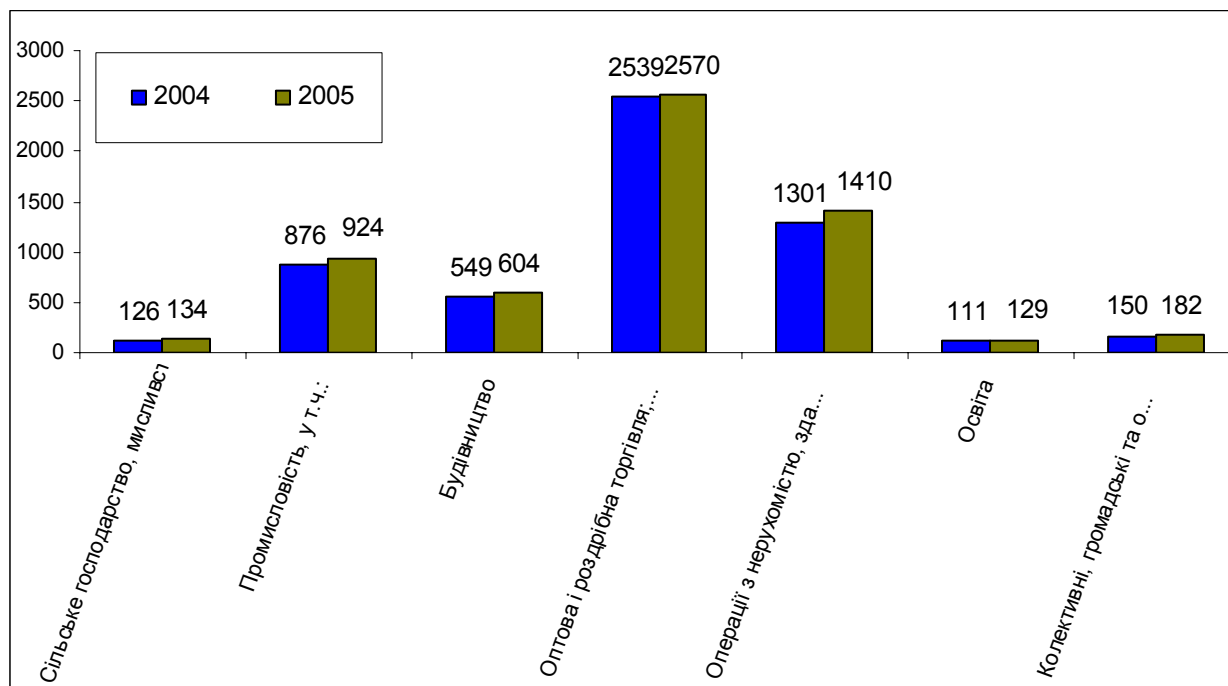
**у 2004 році – 54,5 фізичних осіб –СПД на 1000 осіб наявного населення,
у 2005 році – 65,5 фізичних осіб –СПД на 1000 осіб наявного населення.**

Показник кількості фізичних осіб – СПД на 1000 осіб наявного населення у місті є більшим, ніж у середньому у Україні (в Україні цей показник ледь досягає 50 фізичних осіб – СПД на 1000 осіб наявного населення) .

Таблиця 22: Зареєстровані СГД за деякими видами діяльності

	2004	2005
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство	126	134
Промисловість	876	924
Будівництво	549	604
Оптова і роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	2539	2570
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	1301	1410
Освіта	111	129
Колективні, громадські та особисті послуги	150	182

Графік 27: Зареєстровані СГД за деякими видами діяльності

Найбільша кількість СГД зареєстровано у сфері оптової та роздрібної торгівлі.

Примітка. Варто зазначити, що інформація про кількість суб'єктів господарювання чи то суб'єктів підприємницької діяльності, юридичних та фізичних осіб трактується не завжди однозначно. Тому, часто в різних інформаційних документах – довідниках, довідках, реєстрах, паспортах міста, аналітичних поданнях тощо, по причині відсутності чітких стандартів та коментарів, щодо об'єднання тих чи інших показників у певні групи за різними чинниками, виникають розбіжності у загальних цифрах. Незважаючи на це, тенденції зміни динаміки зберігаються і цілком відображають процеси в місті, регіоні та Україні.

Таблиця 23: Загальна кількість малих підприємств у місті та області

	2000	2001	2002	2003	2004
Область	6843	7216	7581	7663	-
Місто	4782	4924	5205	5185	5294
Частка МП міста у МП області, %	69,8 %	68,2 %	68,6%	67,7%	

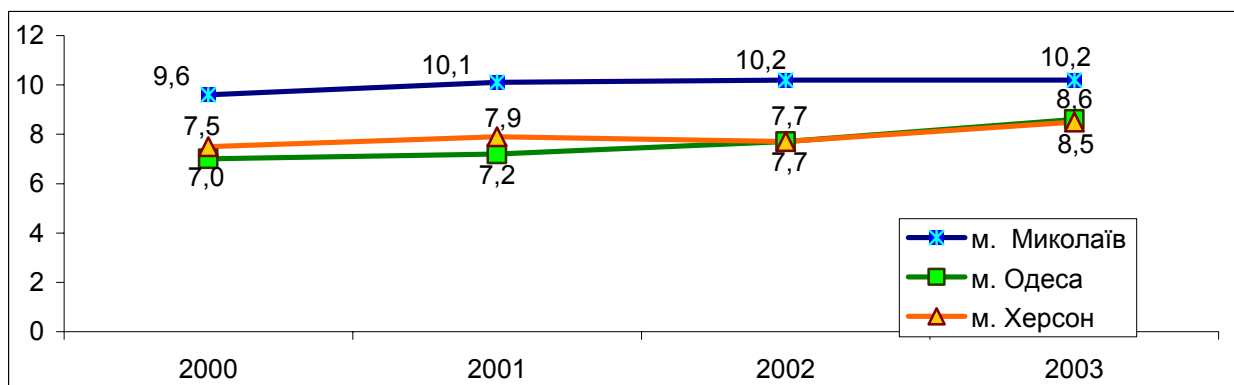
Таблиця 24: Кількість малих підприємств на 1000 мешканців у містах конкурентах

За зведеними даними Держкомстату України та Інституту ринкових реформ

	2000	2001	2002	2003	2004
м. Миколаїв	9,6	10,1	10,2	10,2	10,4
м. Одеса	7,0	7,2	7,7	8,6	9,1
м. Херсон	7,5	7,9	7,7	8,5	9,1

Профіль громади м. Миколаїв

Графік 28: Кількість МП на 1000 мешканців у містах конкурентах

Примітка. До малих підприємств відноситься частина СПД – юридичні особи будь якої організаційно-правові форми господарювання та форми власності, у яких згідно Закону України «Про державну підтримку малого підприємництва» від 10.10. 2000 року середньооблікова чисельність працюючих за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та обсяг річного валового доходу не перевищує 500 тис. євро Майже аналогічне визначення надає Господарський Кодекс України від 16.01 2003 року №436-., який набрав чинності з 01.01.2004 року.

Більше половини малих підприємств області (69.– 67%) знаходиться у місті

Кількість малих підприємств у місті з розрахунку на **1000 мешканців** є приблизно на **25%** більшою, ніж у містах конкурентах – Одесі та Херсоні., а також на **40% більшою**, ніж в Україні. (в Україні приходиться **6,6** малих підприємств на **1000 осіб** наявного населення). Високі показники розвитку малого підприємництва у місті свідчать про сприятливі умови для розвитку приватної справи

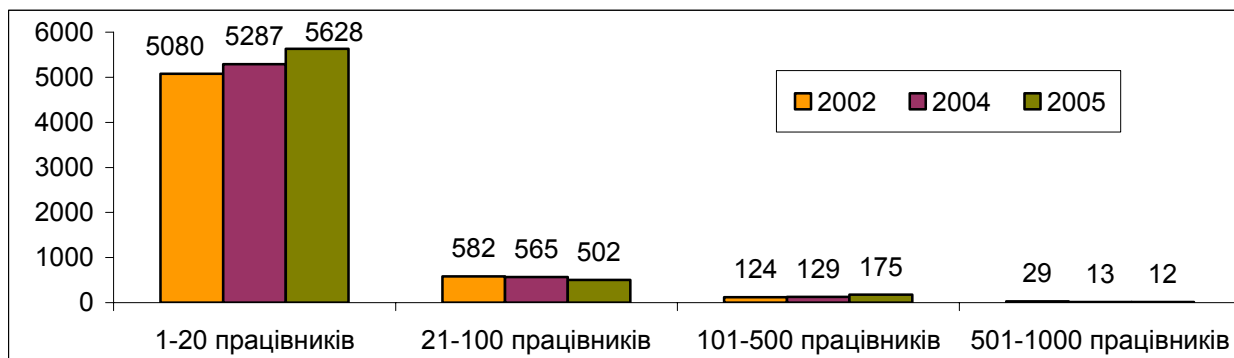
Графік 29: Розподіл МП у місті за основними видами діяльності

Таблиця 25: Розподіл підприємств у місті за чисельністю працівників

	2002		2004		2005	
	абс.	%	абс.	%	абс.	%
1-20 працівників	5080	87,36%	5287	88,20%	5628	89,09%
21-100 працівників	582	10,01%	565	9,43%	502	7,95%
101-500 працівників	124	2,13%	129	2,15%	175	2,77%
501-1000 працівників	29	0,50%	13	0,22%	12	0,19%

Графік 30: Розподіл підприємств у місті за чисельністю працівників

Найбільша частина підприємств (87-89%%) приходить на частину малих підприємств з чисельністю до 20 найманих працівників.

Таблиця 26: Кількість промислових підприємств – юридичних осіб у місті та області

За даними Держкомстату України

	2001		2002		2003	
	абс.	%	абс.	%	абс.	%
Місто	927	0,67	899	0,64	852	0,62
Область	1392	100	1395	100	1374	100

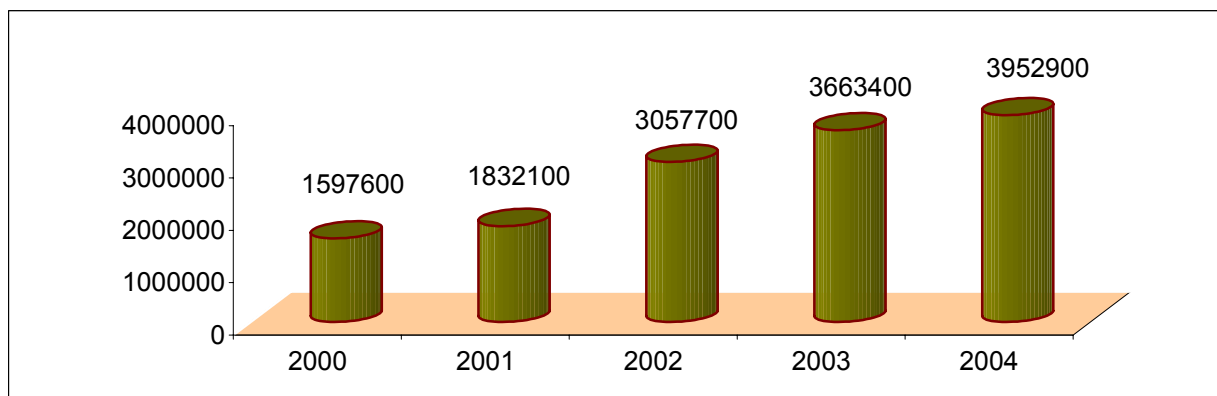
Більше як 60% всіх промислових підприємств зосереджено в області. Серед всіх підприємств міста кількість промислових підприємств займає 6-7%%. Очевидно, що це є великі підприємства, з великою кількістю працівників представлені різними формами господарювання.

Таблиця 27: Виробництво промислової продукції на 1 особу у місті та області, грн

За даними Держкомстату України

	2001	2002	2003	2004
Місто	3873,4	5207,4	6256,9	7742
Область	3072,2	3483,0	4502,2	

Графік 31: Динаміка зростання обсягів реалізації промислової продукції по місту, тис. грн.

Обсяг виробленої та реалізованої промислової продукції у місті на одного мешканця у 2004 році досягнув рівня 7766 грн, (в середньому на місяць на одного мешканця це склало 647 грн).

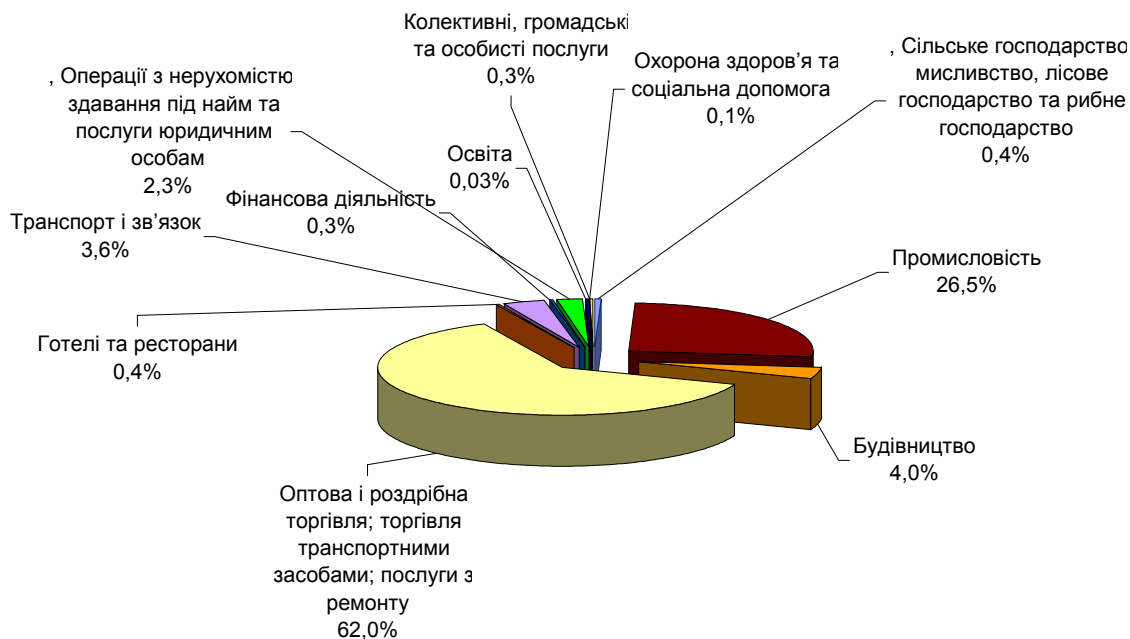
Профіль громади м. Николаїв

Питома вага міста Николаєва у загальному обсягу виробництва та реалізації промислової продукції (у відсотках до загального обсягу) по роках складає 58% – у 2000 році, 52% – у 2001 році, 61% – у 2002 році, 57% – у 2003 році і 58% – у 2004 році (за підсумками 9 місяців 2005 року – це 60%)

Таблиця 28: Обсяг реалізованих продукції та послуг за видами діяльності в порівняних цінах у 2005 році, тис.грн

	2005
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство та рибне господарство	96409,2
Промисловість, у т.ч.:	5813126,4
Будівництво	886883,7
Оптова і роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	13620440,7
Готелі та ресторани	88517,3
Транспорт і зв'язок	789312
Фінансова діяльність	56519
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	515031,1
Освіта	7059,6
Охорона здоров'я та соціальна допомога	21227
Колективні, громадські та особисті послуги	66755,8
Послуги домашньої прислуги	
РАЗОМ	21 961281,8

Графік 32: Структура реалізованих продукції та послуг у місті за видами діяльності у 2005 році,

У структурі реалізованих продукції та послуг у місті за видами діяльності у 2005 році найбільша частина припадає на оптову та роздрібну торгівлю – 62% і на промисловість – 26,5%. Транспорт і зв'язок та операції з нерухомістю займають 3,6 і 2,3% відповідно. Менше одного відсотка забирають готелі та ресторани (0,4%), сільське, лісове та рибне господарство (0,4%), колективні та громадські послуги (0,3%), фінансова діяльність (0,3%), охорона здоров'я (0,1%) та освіта (0,03%).

Профіль громади м. Миколаїв

Величина обсягу реалізованих продукції та послуг у місті на одного мешканця в рік складає **43297 грн.**, в місяць – **3608 грн.**, за один день – **118 грн.**

Таблиця 29: Роздрібний товарооборот підприємств у місті та області, млн. грн

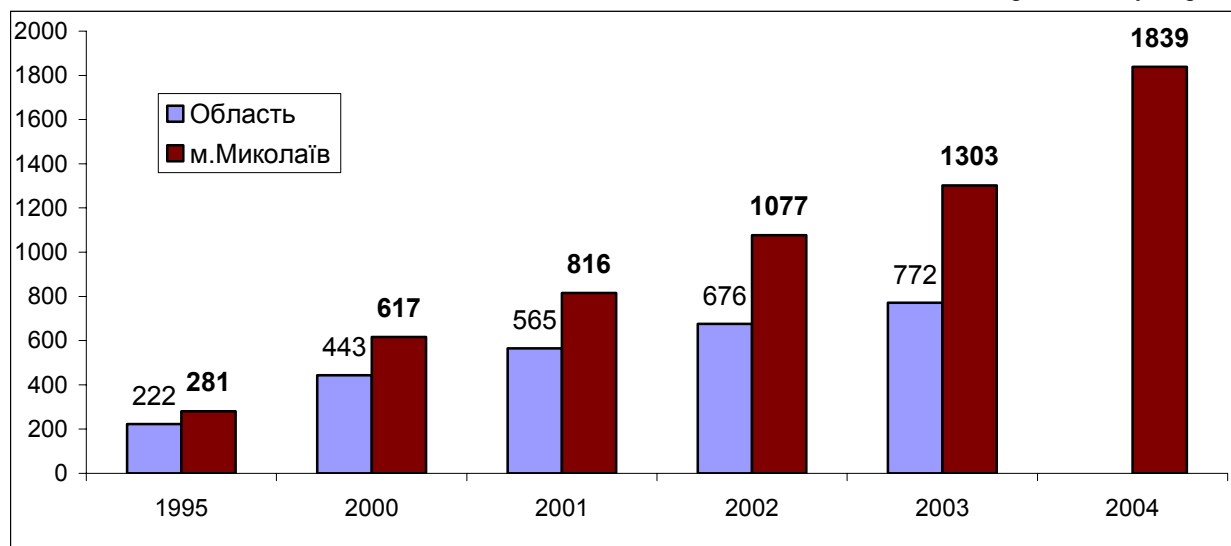
За даними Держкомстату України

	1995		2000		2001		2002		2003		2004	
		%		%		%		%		%		%
Місто	148,7	0,50	311,8	0,55	409,8	0,57	552,3	0,65	665,1	0,69	936	0,73
Область	298,8	100	570,3	100	717,8	100	849,5	100	961,3	100	1290	100

65%–75% всього товарообороту підприємств області (без ринків) – займає місто.

Графік 33: Роздрібний товарооборот підприємств на 1 особу в рік у місті та області, грн

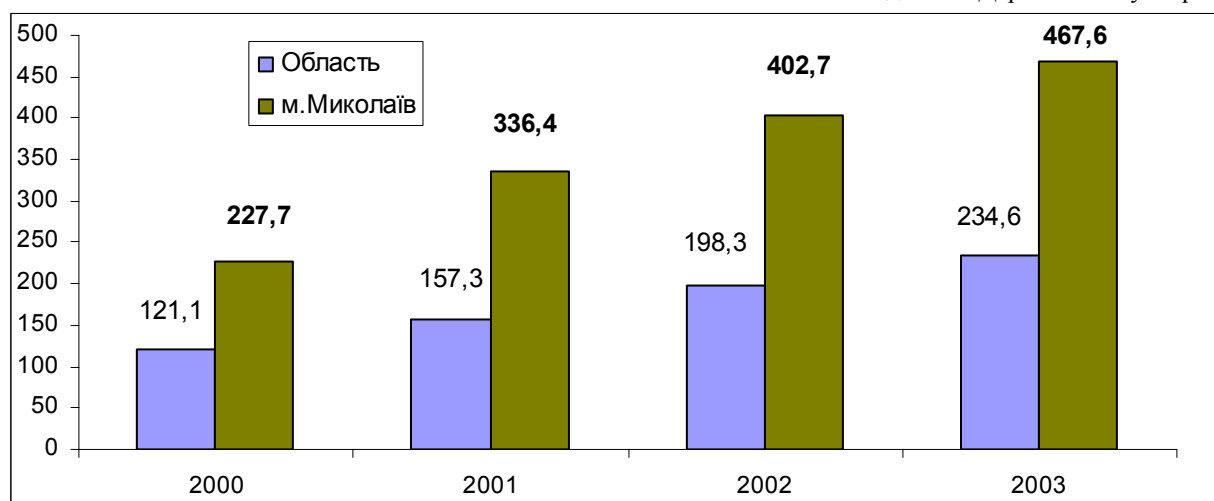
За даними Держкомстату України

Обсяг роздрібногo товарообороту підприємств в Україні (без ринків) за даними Держкомстату у 2004 році склав 65738 млн. грн., що в розрахунку на особу – 2410 грн. у рік.

Графік 34: Обсяг реалізованих послуг у розрахунку на 1 особу в рік у місті та області, грн

За даними Держкомстату України

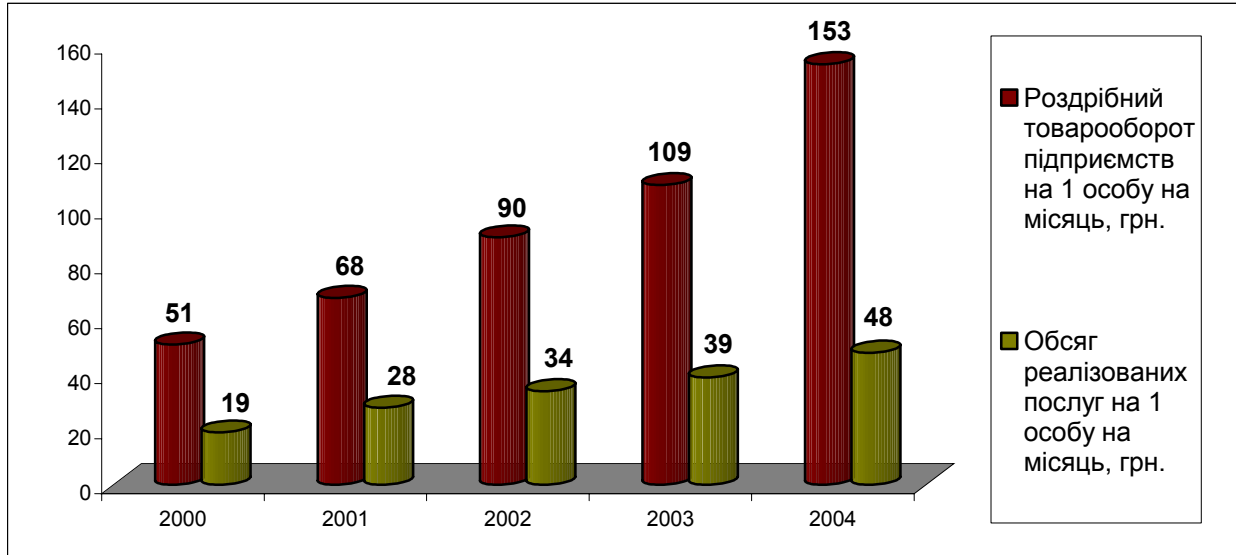

Профіль громади м. Миколаїв

Половина обсягу реалізованих послуг у розрахунку на одну особу у області займає місто. Величина самого показника є у 2,5 рази менша, ніж показник товарообороту (показник реалізованих послуг і його співвідношення з показником товарообороту є індикатором якості життя населення).

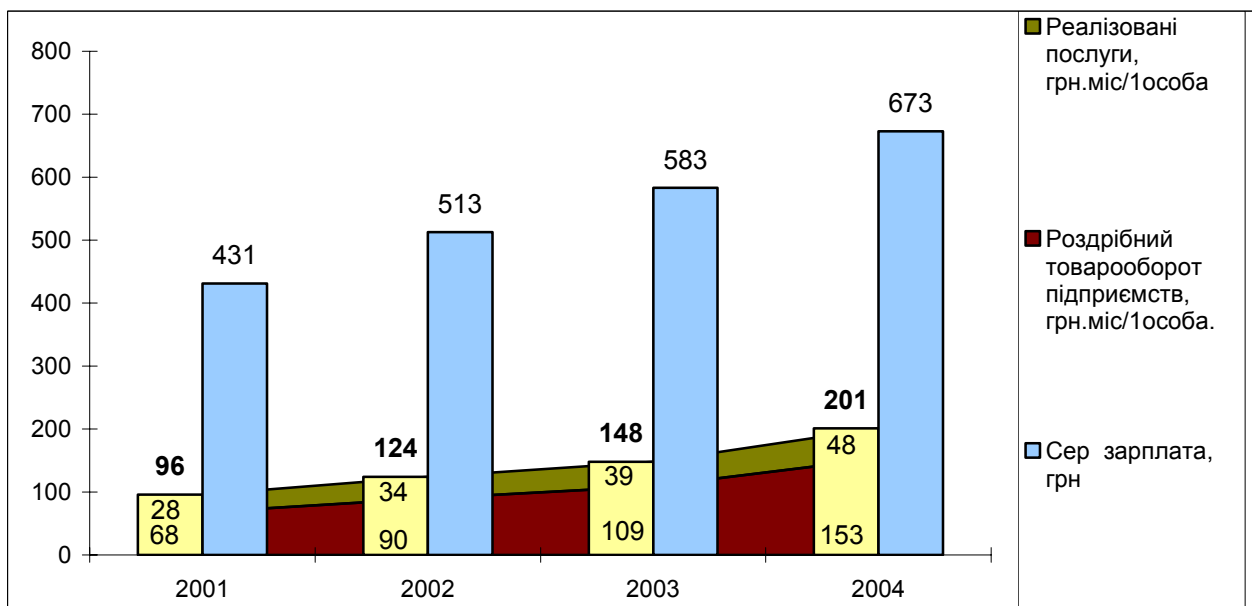
Графік 35: Роздрібний товарооборот підприємств та обсяг реалізованих послуг у місті на 1 особу на місяць, грн

За даними Держкомстату України

Роздрібний товарооборот підприємств у місті на одну особу (без ринків) у 2004 році становив **153 грн. на місяць** (або 5 грн. на день), в Україні – **116 грн. на місяць** (або 3,8 грн. на день). Обсяг реалізованих послуг на одну особу у місті – 48 грн, на місяць (4 грн. на день). Низький рівень наведених показників у порівнянні з офіційною заробітною платою, з реальним споживанням свідчить про тінізацію економіки та закупівлю певної кількості товарів за межами міста, області і навіть України.

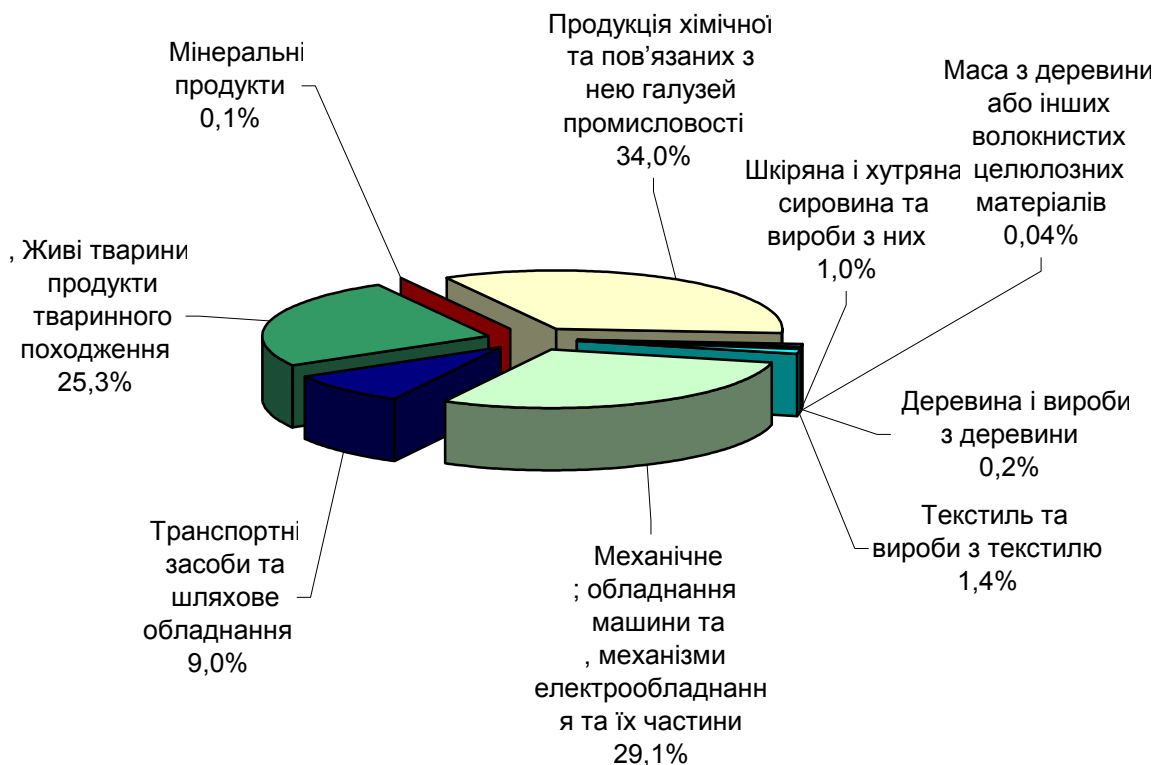
Графік 36: Порівняння роздрібногo товарообороту підприємств та обсягу реалізованих послуг із середньою зарплатою, грн. міс/ 1 особу

Таблиця 30: Товарна структура експорту, тис. дол. США

	2005
Живі тварини, продукти тваринного походження	187356,6
Мінеральні продукти	572,77
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	251751
Шкіряна і хутряна сировина та вироби з них	7297,67
Деревина і вироби з деревини	1168,9
Маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів	285,34
Текстиль та вироби з текстилю	10220,53
Механічне обладнання; машини та механізми, електрообладнання та їх частини; пристрої для записування або відтворення зображення звуку	216044,7
Транспортні засоби та шляхове обладнання	66464,2
РАЗОМ	741161,8

Графік 37: Товарна структура експорту у 2005 році

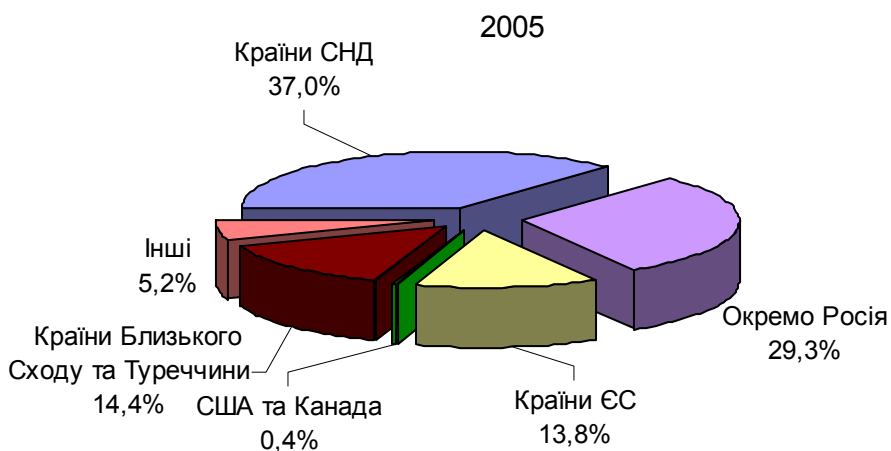
За даними 2005 року найбільша частина товарного експорту стосується продукції хімічної промисловості та пов'язаних з нею галузей – 34%, продукції машинобудування – 29,1%, продуктів тваринного походження – 25,3% (разом вони займають 88,4%). Транспортні засоби і шляхове обладнання, текстиль, шкіра та хутро, маса з деревини та целюлозних матеріалів у товарній структурі експорту міста займають 11,6%.

Таблиця 31: Географічна структура експорту товарів та послуг у 2005 році, тис. дол. США

	2005
Країни СНД	426538,1
Окремо Росія	338452,4
Країни ЄС	158707,1
США та Канада	4262,85
Країни Близького Сходу та Туреччини	166249,3
Інші	59950,94
РАЗОМ	1154161

Найбільша частина товарів і послуг, які створюються у місті експортується у країни СНД (без Росії) – 37%, і у Росію – 29,3%. В країни Близького Сходу та Туреччини експортується 14,4% всіх товарів та послуг, в країни ЄС – 13,8%. В Канаду, США та інші країни – експортується найменше – 5,6%.

Графік 38: Географічна структура експорту товарів та послуг у 2005 році

Таблиця 32: Експорт–імпорт товарів у місті та області, тис. дол. США

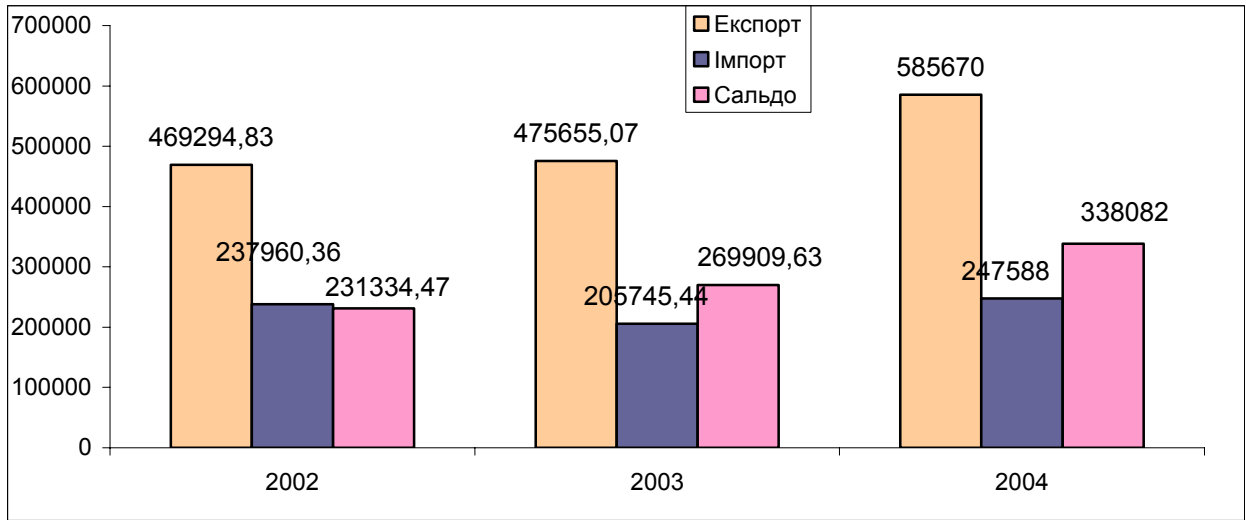
За даними Держкомстату України

	2002			2003			2004		
	Експорт	Імпорт	Сальдо	Експорт	Імпорт	Сальдо	Експорт	Імпорт	Сальдо
Місто	469294,8	237960,3	231334,5	475655,0	205745,4	269909,6	585670	247588	338082
Область	540662,1	280832,2	259829,9	543981,8	271059,4	272922,4			

Профіль громади м. Николаїв

Графік 39: Експорт–імпорт товарів у місті, тис. дол. США році

За даними Держкомстату України

Основна частина обласного експорту продукції (більше 85%) та обласного імпорту товарів (близько 75%) зосереджена у місті. Експорт товарів перевищує імпорт ті майже у 2 рази. Економіка міста має позитивне сальдо з цього показника, яке виросло на 17% у 2003 році по відношенню до минулого року і на 25% – у 2004 році до 2003 року.

Таблиця 33: Експорт–імпорт послуг у місті та області, тис. дол. США

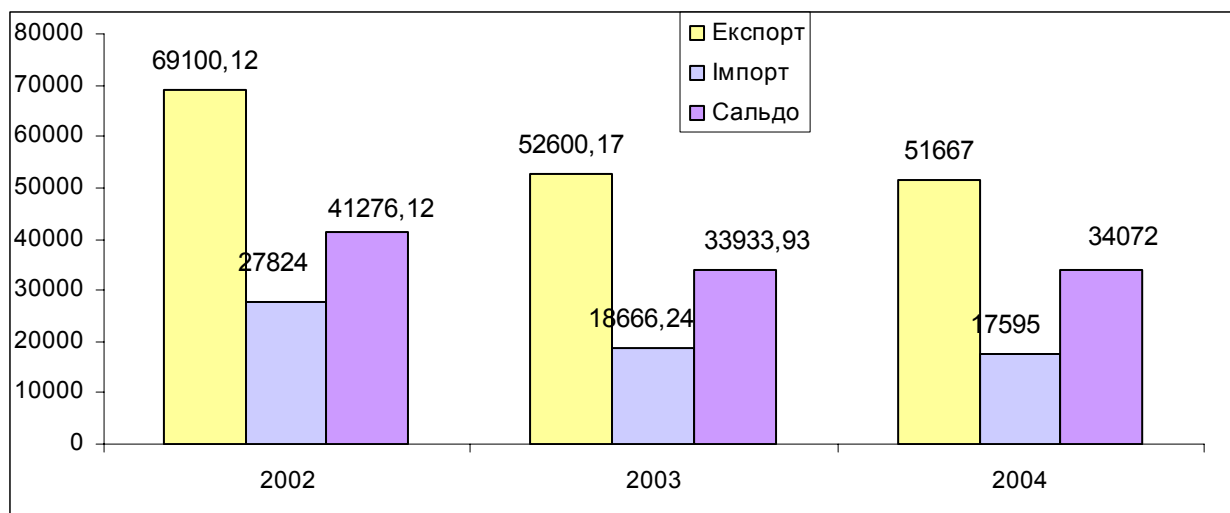
За даними Держкомстату України

	2002			2003			2004		
	Експорт	Імпорт	Сальдо	Експорт	Імпорт	Сальдо	Експорт	Імпорт	Сальдо
Місто	69100,12	27824,98	41276,12	52600,17	18666,24	33933,93	51887	17595	34072
Область	69682,55	28376,84	41305,71	53335,54	19287,90	34047,64			

Графік 40: Експорт–імпорт послуг у місті, тис. дол. США

За даними Держкомстату України

Профіль громади м. Миколаїв

Показники з експорту – імпорту послуг є на порядок **меншими, у 7–10 разів** від аналогічних показників експорту–імпорту товару.

Експорт послуг упродовж останніх років у 2–3 рази перевищує імпорт. Разом з тим, експорт послуг зменшився – у 2003 році – на 30%, і у 2004 році – на 2%, імпорт послуг зменшився у 2003 році на 49% і у 2004 році на 6%. Поки що, за рахунок суттєвого розриву між експортом та імпортом позитивне сальдо експорту – імпорту послуг зберігається, але спостерігається деяка тенденція до його зменшення (у 2004 році позитивне сальдо експорту послуг зменшилось на 20% по відношенню до 2002 року).

Таблиця 34: тис. Прямі іноземні інвестиції у місто та область, тис. дол. США

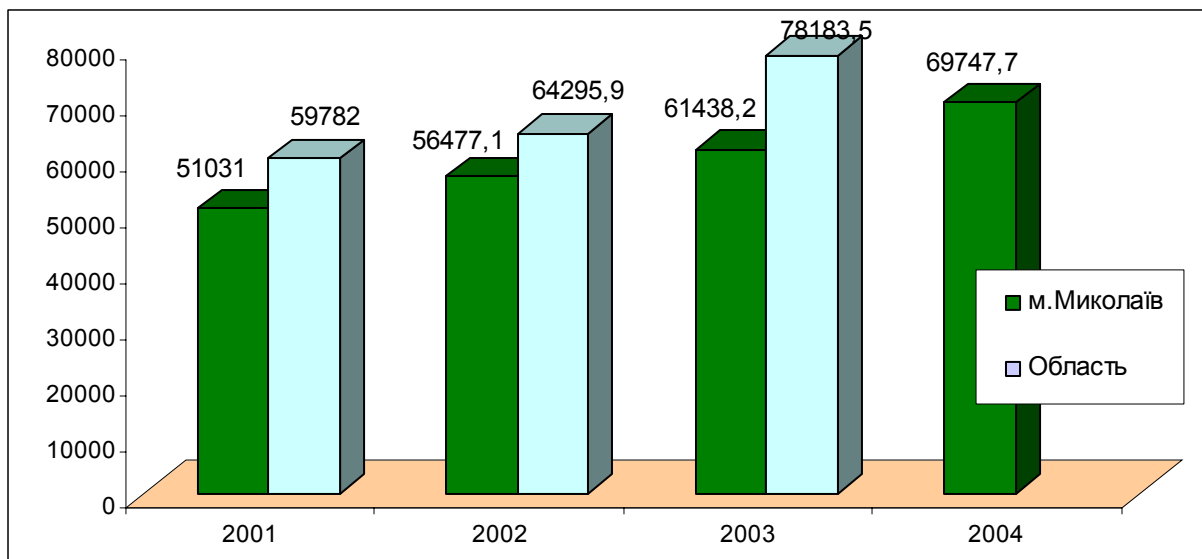
За даними Держкомстату України

	На кінець. 2001 р.		На кінець. 2002 р.		На кінець. 2003 р.	
	тис. дол. США	частка у загальному обсязі інвестицій, %	тис. дол. США	частка у загальному обсязі інвестицій, %	тис. дол. США	частка у загальному обсязі інвестицій, %
Місто	51031	88,4%	56477,1	87,8%	61251,2	81,5%
Область	59782	100,0%	64295,9	100,0%	78183,5	100,0%

Графік 41: Прямі іноземні інвестиції у місто та область (наростаючим підсумком з 1900 року), тис. дол. США

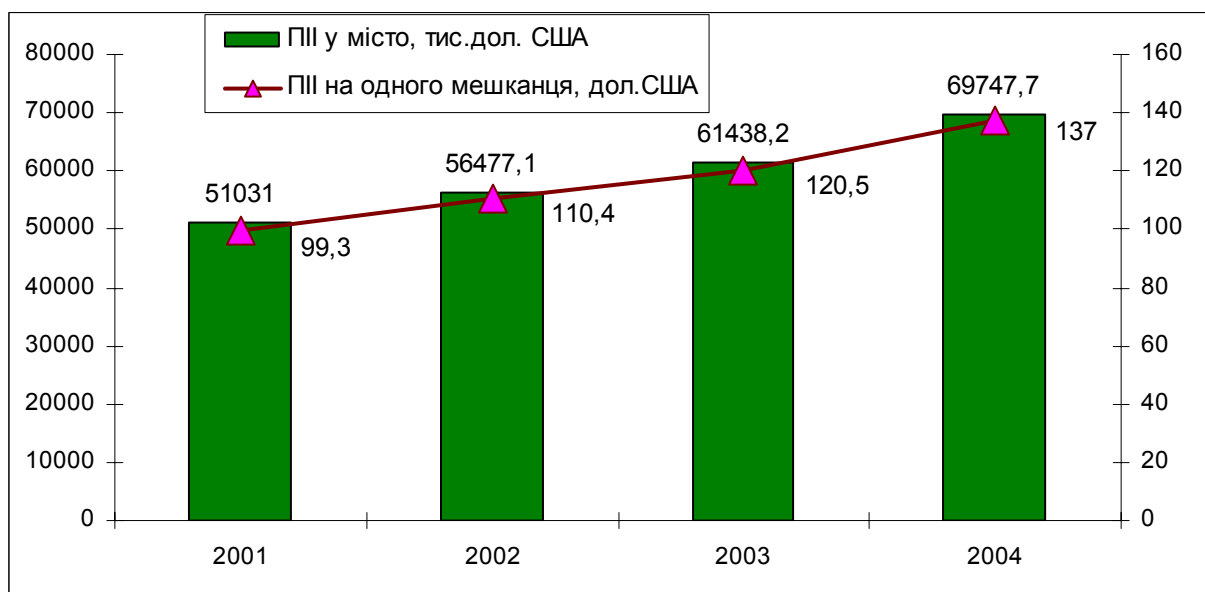
За даними Держкомстату України

Профіль громади м. Николаїв

85%–79% всього обсягу прямих іноземних інвестицій області зосереджено у місті. У 2004 році обсяг прямих іноземних інвестицій у місті зріс на 37% у порівнянні з 2001 роком і склав 69797,7 тис. дол. США, що в розрахунку на одну особу становило – **137 дол. США**. Це є менше, ніж в середньому по Україні (обсяг ПІІ в середньому на одну особу в Україні на 2004 рік був **177 дол. США**, місто конкурент **Одеса – 220 дол. США**, у Києві, для порівняння – 820 дол. США).

Графік 42: Прямі іноземні інвестиції загалом по місті та на одного мешканця

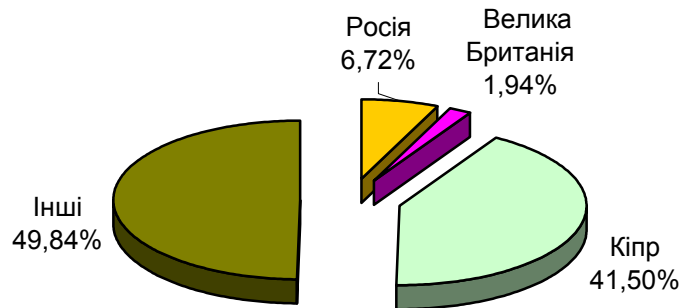
Таблиця 35: Прямі іноземні інвестиції за країнами походження, тис. дол. США

Країни	2004 рік	Усього, починаючи з 1990 року	Структура ПІІ починаючи з 1990 року, %
Росія	3787,98	4688,22	6,72%
Німеччина	22,95	532,27	0,76%

Профіль громади м. Миколаїв

Франція		3,92	0,01%
США		280,31	0,40%
Велика Британія	3,0	1352,86	1,94%
Італія		11,30	0,02%
Польща		42,91	0,06%
Японія		15,27	0,02%
Кіпр	3823,83	28945,67	41,50%
Інші	671,77	33875	48,57%
РАЗОМ	8309,53	69747,73	100%

Графік 43: Структура прямих іноземних інвестицій у місто за країнами походження

Основна частина прямих іноземних інвестицій надійшла до міста з Кіпру – 41,50%, з Росії – 6,72%, з Великої Британії – 1,94%. Решту – це несистемні інвестиції з Німеччини, Франції, США, Італії, Польщі, Японії та багато інших країн.

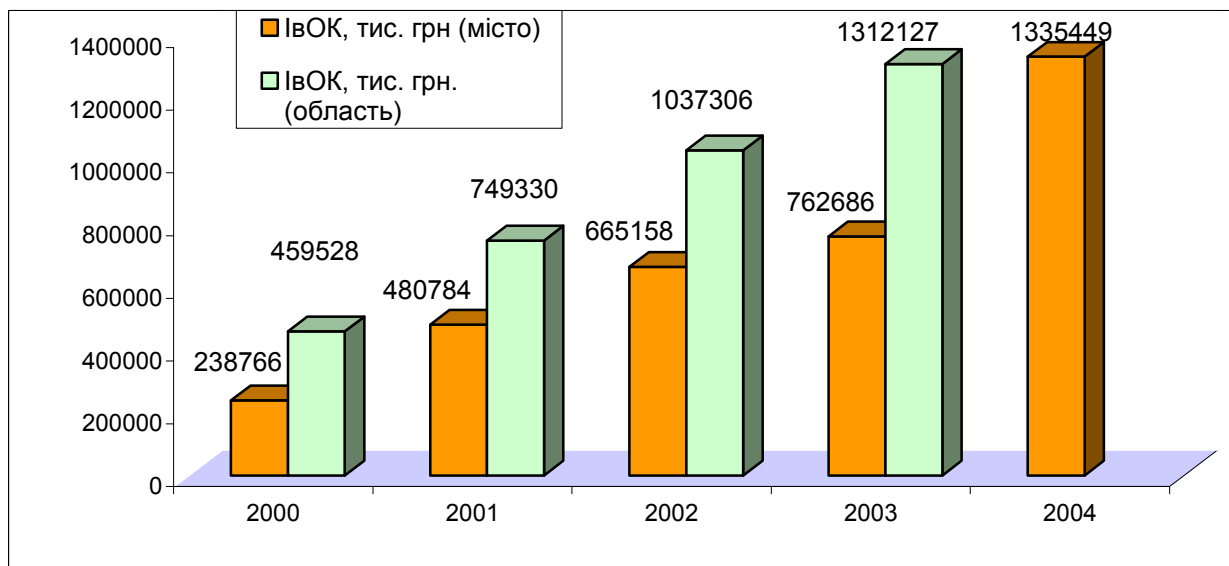
Таблиця 36: Інвестиції в основний капітал по місту та області (у фактичних цінах), тис. грн.

	2001	2002	2003	2004
Інвестиції в основний капітал (місто)	480784	665158	762686	1335449
Інвестиції в основний капітал за рахунок коштів держбюджету (місто)	3986	14638	47994	380442

Профіль громади м. Николаїв

Інвестиції в основний капітал (область)	749330	1037306	1312127	
---	--------	---------	---------	--

Графік 44: Інвестиції в основний капітал по місту та області (у фактичних цінах), тис. грн.

69% всіх інвестицій здійснених в основний капітал у область зосереджені у місті.
До 2003 року темпи зростання інвестицій в основний капітал (IvOK) як в місті так і області з року в рік складали у середньому 30%. У 2004 році відбувся ріст IvOK майже на 50%.

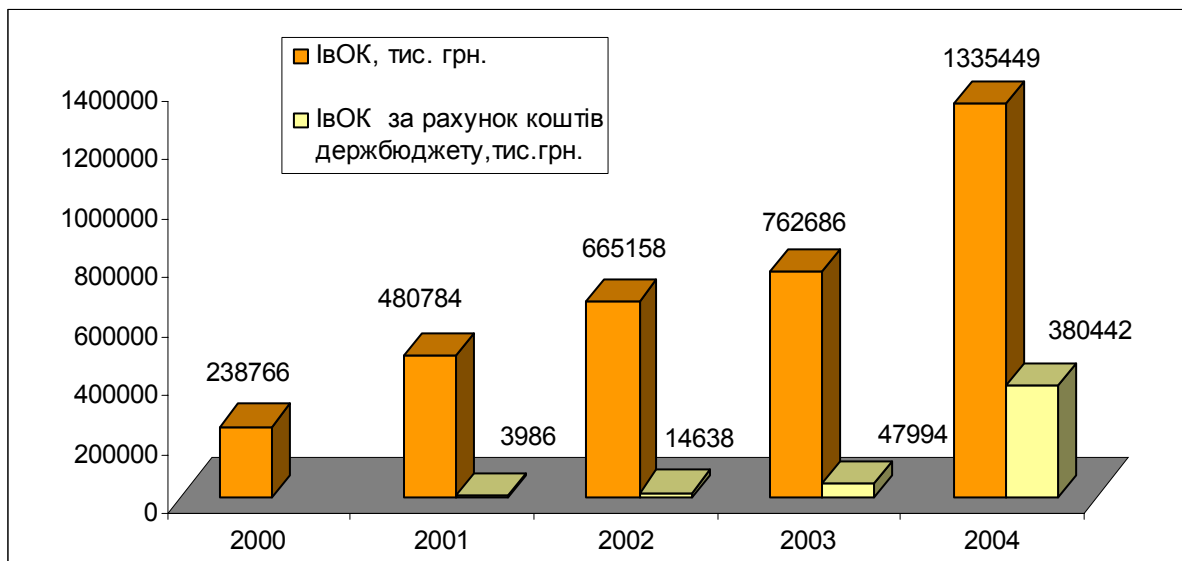
Графік 45: Інвестиції в основний капітал по місту загалом та на одного мешканця

У місті в 2004 році інвестиції в основний капітал досягли 1335449 тис. грн., що у розрахунку на одного мешканця складало 2624 грн., це на 64% більше ніж в середньому в Україні (в Україні інвестиції в основний капітал на мешканця у 2004 році були **1602 грн.**, у Києві, для порівняння – 5307 грн.)

Профіль громади м. Миколаїв

Графік 46: Інвестиції в основний капітал у місто (у фактичних цінах), тис. грн.

Починаючи з 2001 року частка інвестицій в основний капітал у місті за рахунок коштів держбюджету – зростає. У 2001 році це було менше 1% всіх інвестицій в основний капітал у місті, у 2002 році – 2%, у 2003 році – 6%, у 2004 році – 27%.

V.2 НАЙБІЛЬШІ РОБОТОДАВЦІ

Таблиця 37: Найбільші роботодавці

Підприємство, організація, установа	Вид діяльності (основний)
Житлово-комунальне підприємство Миколаївської міської ради "Південь"	операції з нерухомості
ВАТ "Миколаївхліб"	виробництво хліба та хлібобулочних виробів
АТ "Миколаївський пивзавод "Янтар"	виробництво напоїв
ВАТ "Миколаївська теплоелектроцентраль"	виробництво та розподілення електроенергії, газу та тепла
ЗАТ "Миколаївський машинобудівний завод"	виробництво транспортного устаткування
Дочірнє підприємство "Миколаївський річковий порт Акціонерної судноплавної компанії "Укррічфлот"	допоміжні транспортні послуги
Державне підприємство "Миколаївський авіаремонтний завод "НАРП"	виробництво транспортного устаткування
АТВТ "Завод "Екватор"	виробництво машин та устаткування

Профіль громади м. Миколаїв

Державне підприємство "Спеціалізований морський порт "Октябрський"	допоміжні транспортні послуги
ЗАТ "Лакталіс- Миколаїв"	виробництво молочних продуктів
Комунальне підприємство Миколаївської міської ради "Миколаївелектротранс"	наземний транспорт
Міське комунальне підприємство "Миколаївводоканал"	збір, очищення та розподілення води
ТОВ "Сервісний центр "Металург"	виробництво машин та устаткування
Державне підприємство "Дельта -Лоцман"	будівництво
Обласне комунальне підприємство "Миколаївоблтеплоенерго"	виробництво та розподілення електроенергії, газу та тепла
ВАТ по газопостачання та газифікації "Миколаївгаз"	виробництво та розподілення електроенергії, газу та тепла
ТОВ "Миколаївський глиноземний завод"	металургія
Державне підприємство "Миколаївський морський торговельний порт"	допоміжні транспортні послуги
Державне підприємство "Суднобудівний завод імені 61 комунара"	виробництво транспортного устаткування
ДАХК "Чорноморський суднобудівний завод"	виробництво транспортного устаткування
ВАТ "Дамен Шіп'ярдс Океан"	виробництво транспортного устаткування
ВАТ "Енергопостачальна компанія "Миколаївобленерго"	виробництво та розподілення електроенергії, газу та тепла
Державне підприємство науково-виробничий комплекс газотурбобудування "Зоря" -"Машпроект"	виробництво машин та устаткування

Таблиця 38: Підприємства, які мають найбільші темпи зростання обсягів виробництва та збуту (ланцюговий індекс), %

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
ВАТ "Миколаївський глиноземний завод"	97,5	112,7	100,3	100,2	106,5	107,1
ДП "НВКГ "Зоря"- "Машпроект"	100,3	100,4	101,4	115,0	107,1	103,5
ДП "СБЗ ім. 61 комунара"	76,0	41,8	131,3	113,3	39,4	210
ВАТ "Дамен Шіп'ярдс Океан"	46,4	130,9	600	230	93,1	131,7

V.3 ЕКОНОМІКА МІСТА

Таблиця 39: Доходи міського бюджету на одного мешканця, грн

А. 2003 р.

Профіль громади м. Миколаїв

	Прибутковий податок з громадян	Податок на прибуток підприємств комунальної власності	Місцеві податки та збори	Плата (податок) за землю	Податкові надходження разом	Дохід від оренди комунального майна
Місто	317,84 грн.	4,80 грн.	14,54 грн.	28,44 грн.	412,63 грн.	3,06 грн.
Україна	285,01грн.		12,49 грн.	42,84 грн	1145,00 грн	

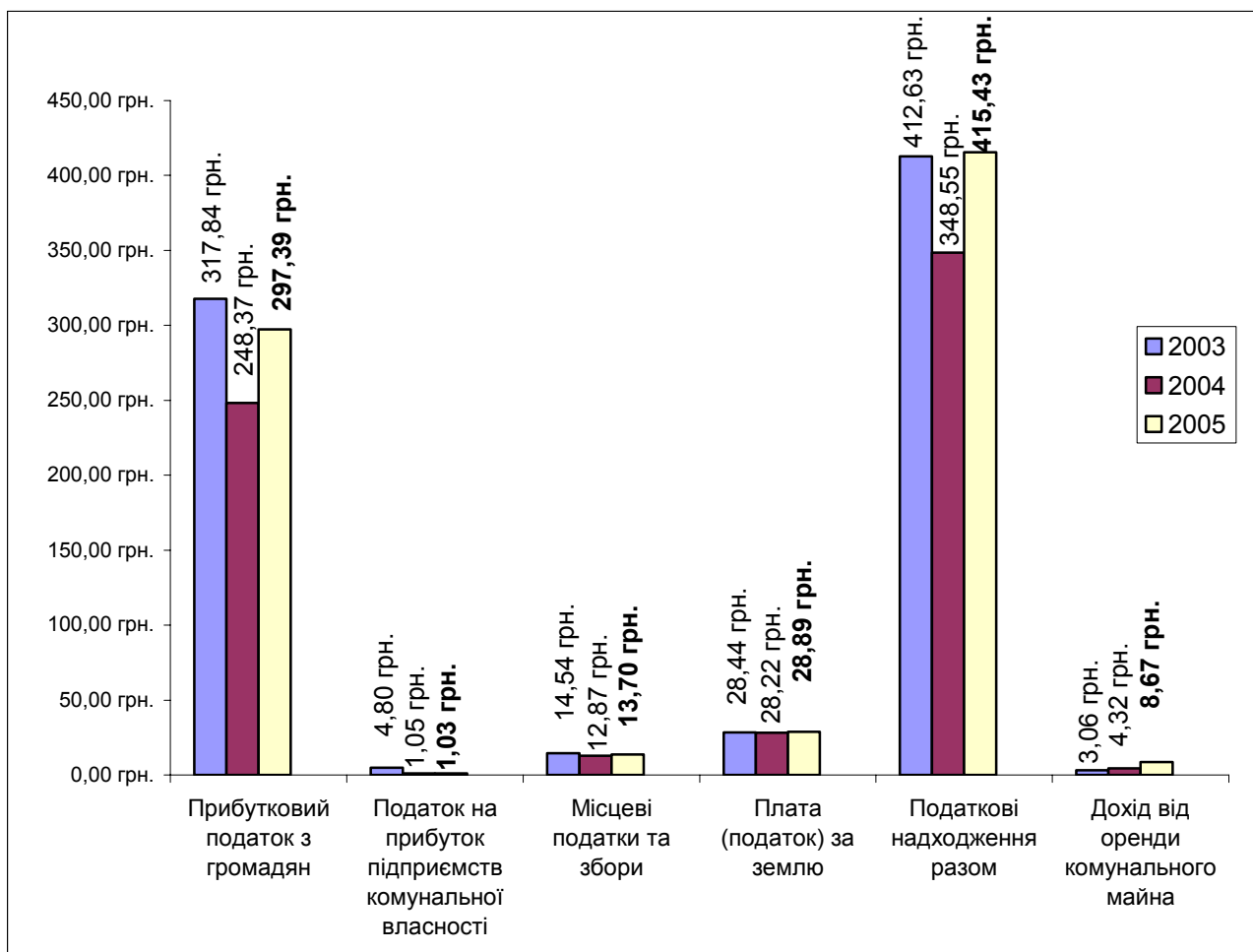
В. 2004 р.

	Податок з доходів фізичних осіб	Податок на прибуток підприємств комунальної власності	Місцеві податки та збори	Плата (податок) за землю	Податкові надходження разом	Дохід від оренди комунального майна
Місто	248,37 грн.	1,05 грн.	12,87 грн.	28,22 грн.	348,55 грн.	4,32 грн.
Україна	280,53 грн		11,79 грн	48,69 грн	1341,00	

С. 2005 р.

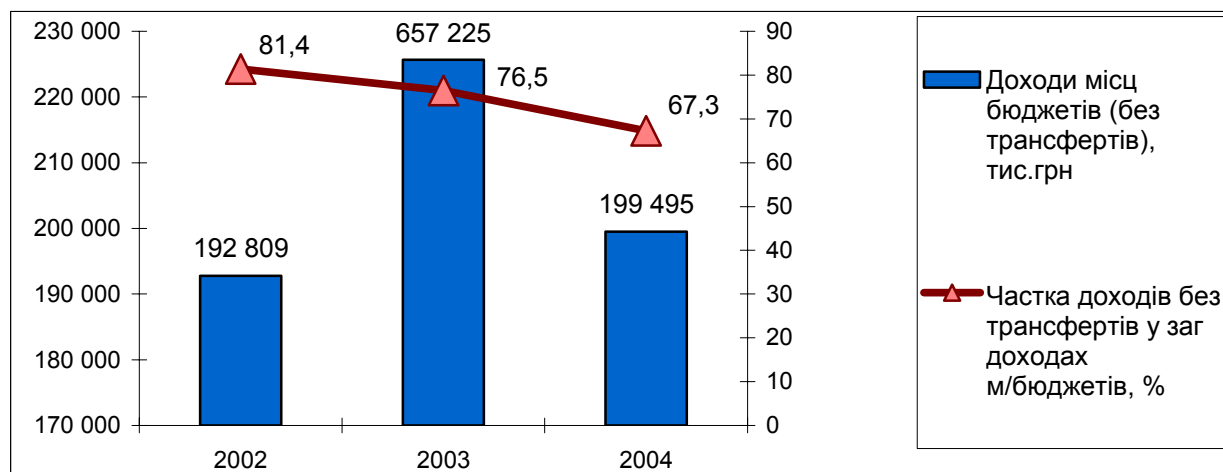
	Податок з доходів фізичних осіб	Податок на прибуток підприємств комунальної власності	Місцеві податки та збори	Плата (податок) за землю	Податкові надходження разом	Дохід від оренди комунального майна
Місто	297,39 грн.	1,03 грн.	13,70 грн.	28,89 грн.	415,43 грн.	8,67 грн.
Україна						

Графік 47: Доходи міського бюджету на одного мешканця, грн.

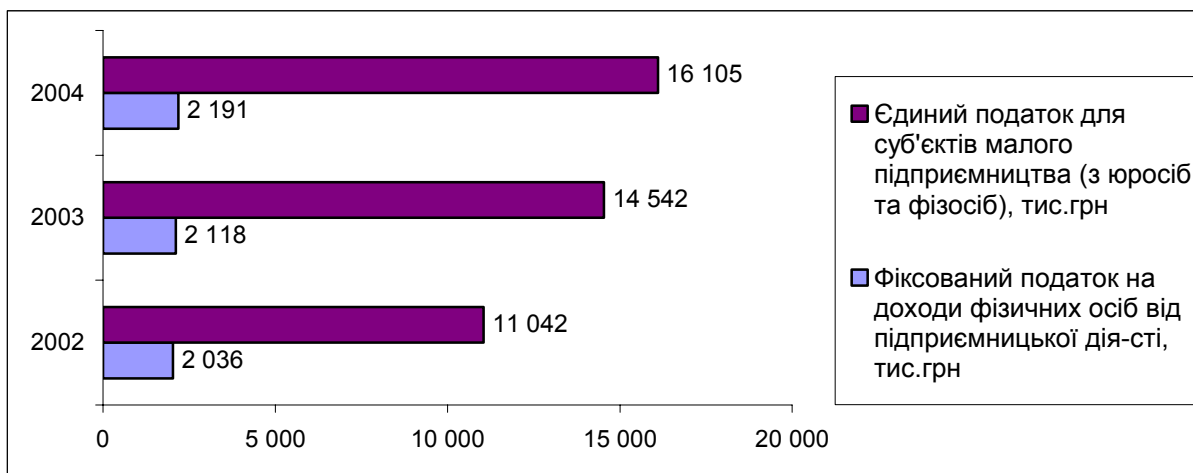

Частина доходів місцевого бюджету, що не враховується при визначенні трансфертів і повністю залишається в розпорядженні міста Николаєва є трохи нижчою за середній показник у містах України. В 2003 році вона склала 50,84 грн. на одного жителя, у 2004 році – 35,46 грн., у 2005 році – 52,29 грн.

Таблиця 40: Доходи місцевих бюджетів (без трансфертів) та їх частка у загальних доходах, тис. грн.

Графік 48: Надходження до місцевого бюджету від платників фіксованого та єдиного податку (фізичних та юридичних осіб), тис. грн.

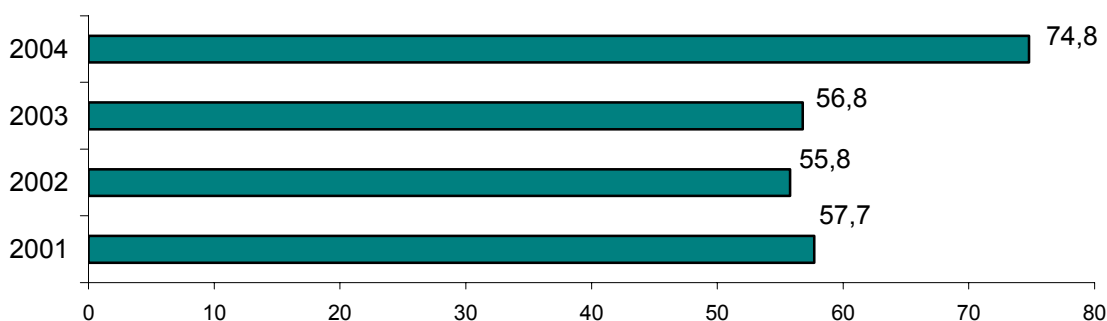

Примітка. Згідно чинного законодавства України 43% надходжень від єдиного податку фізичних осіб і 23% надходжень від єдиного податку юридичних осіб залишається у місцевому бюджеті.

Примітка. Фіксований податок сплачують торговці на ринка, 90% суми цього податку потрапляє в місцевий бюджет.

Надходження до місцевого бюджету від платників єдиного податку фізичних та юридичних осіб за три роки (2002 – 2004 рр.) зросли на 46%. Разом з тим, зростання кількості суб'єктів господарювання – юридичних осіб, відбулося на 5%, фізичних (за аналітичними даними) не більше як на 20%. Причиною випереджаючих темпів зростання надходжень до місцевого бюджету від СГД, що працюють на єдиному та фіксованому податку очевидно стало: по–перше, деякі підприємці та фірми перейшли на спрощену систему оподаткування, яка часто є більш зручною для малого бізнесу, по–друге, відбувається процес детінізації економіки і тому зростає частина бізнесів які працюють офіційно.

Графік 49: Частка прибуткових підприємств у місті, %

Примітка. За даними Інституту ринкових реформ частка прибуткових підприємств у різних містах України коливається в межах 40-80%%.

Частка прибуткових підприємств у місті протягом 2001 – 2003 років була не високою і знаходилась на рівні нижче середнього в Україні. У 2004 році прибуткових підприємств у місті стало більше 74,8%, що дало змогу віднести місто за цим показником до категорії вище середньої в Україні. Така зміна є свідченням позитивних економічних зрушень у місті і зростанням легалізації бізнесу.

Таблиця 41: Наявні в місті вільні земельні ділянки, призначені для ведення господарської діяльності рік

Адреса, стислий опис, призначення	Власник (власники – із зазначенням частки)	Площа (м ²)
Територія півострова Аляуди для розміщення об'єктів рекреаційного призначення (будинки відпочинку, пансіонати, готелі, спортивні об'єкти, розважальні комплекси)		20 га
Територія 2 Промзони для розміщення об'єктів промислового призначення		100 га
Територія північної частини міста, Матвіївський напрямок, для розміщення багатоповерхової та малоповерхової житлової забудови		60 га
Пляжна зона мкр. "Намив" для розміщення об'єктів рекреаційного призначення та благоустрою набережної		10 га
Земельна ділянка по пр. Жовтневому ріг вул. для розміщення об'єктів суспільного й торговельного призначення		1 га
Земельна ділянка по вул. Фрунзе, 5-а для проектування й будівництва багатоповерхового житлового будинку		1440 кв.м.
Мікрорайон №109, обмежений пр. Леніна, вул.Коосомольською, вул. Софронова, вул.Степовою, для розміщення комплексної житлової забудови		
Пр. Жовтневий- ріг вул. Чкалова (частина мкр. №111) для розміщення житлової забудови із суспільними, торговими, культурно-видовищними закладами		
Район вул. Казарського для розміщення будинків котеджного типу		
Ділянки для розміщення зупиночних комплексів по вул. Привільній		

VI ЗАКЛАДИ СУСПІЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРА

Таблиця 42: Дошкільні заклади у місті та області

	Кількість закладів							В них дітей, тис.						
	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003
Місто	147	145	127	94	82	79	78	32,3	29,5	19,5	12,5	11,6	12,0	11,6
Область	840	871	785	541	515	487	510	82,7	76,5	49,1	28,9	28,2	29,0	28,5

Профіль громади м. Николаїв

Таблиця 43: Загальноосвітні навчальні заклади у місті та області

	Кількість закладів							В них учнів, тис.						
	1985/86	1990/91	1995/96	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	1985/86	1990/91	1995/96	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04
Місто	77	73	78	88	89	88	88	71,8	76,0	72,6	65,7	63,6	60,6	57,0
Область	679	693	684	672	672	669	667	200,3	206,2	202,8	186,5	181,3	174,0	165,7

Таблиця 44: Загальноосвітні навчальні заклади у місті та області на початок 2004/2005 навчального року

	Кількість закладів	В них		Державні заклади*	В них		Приватні заклади	В них	
		учнів	учителів		учнів	учителів		учнів	учителів
Місто	88	56971	4028	86	56834	3996	2	137	32
Область	667	165670	13756	664	165426	13700	3	244	56

примітка. У складі державних закладів – денні та вечірні (змінні) школи різних ступенів, гімназії, ліцеї, колегіум, навчально-виховні комплекси (об'єднання), спеціальні школи (школи-інтернати), школа соціальної реабілітації

Таблиця 45: Деякі загальноосвітні заклади нового типу у місті та області на початок 2004\2005 навчального року

	Гімназії	В них		Ліцеї	В них		Колегіуми	В них		Навчально-виховні комплекси	В них	
		учнів	учителів		учнів	учителів		учнів	учителів		учнів	учителів
Місто	5	2770	266	5	1488	157	1	1176	92	1	303	21
Область	17	5959	592	8	1702	209	1	1176	92	30	4250	399

Таблиця 46: Розподіл студентів вищих навчальних закладів у місті та області, осіб

	I-II рівні акредитації					
	1985/86	1990/91	1995/96	2001/02	2002/03	2003/04
Місто	10836	9058	8167	8777	8837	9326
Область	17183	17048	13920	13583	13646	14407

Таблиця 47: Кількість лікарів усіх спеціальностей у місті та області

	Осіб						На 10 000 населення					
	1990	1995	2000	2001	2002	2003	1990	1995	2000	2001	2002	2003
Місто	2477	2545	2429	2391	2337	2290	57,3	58,0	58,1	56,1	55,1	54,1
Область	4598	4907	4628	4588	4498	4463	34,3	36,6	36,0	36,4	36,0	36,0

Таблиця 48: Кількість лікарняних ліжок у місті та області

	Одиниць						На 10 000 населення					
	1990	1995	2000	2001	2002	2003	1990	1995	2000	2001	2002	2003
Місто	8160	7915	5880	5855	5855	5795	188,7	180,3	140,6	137,5	138,1	136,9
Область	17900	17650	11139	11678	12019	11218	133,6	131,6	86,7	92,6	96,2	90,5

Таблиця 49: Ємність амбулаторно-поліклінічних закладів у місті та області, кількість

	Відвідувань за зміну						На 10 000 населення					
	1990	1995	2000	2001	2002	2003	1990	1995	2000	2001	2002	2003
Місто	7327	7916	7427	7427	7427	7427	170,7	180,4	177,6	174,4	175,1	175,5
Область	20600	22294	23307	23414	22668	22771	153,7	166,2	181,4	185,6	181,4	183,7

VII ДОВКІЛЛЯ

Місто Николаїв має унікальний природний комплекс. Система водних об'єктів і озелених територій є природно-екологічним каркасом міста. Екологічні проблеми Николаєва є типовими для багатьох міст України: забруднення поверхневих водних об'єктів, атмосферного повітря, підземних вод, якість питної води, шумове забруднення, поводження з відходами, збереження біо різноманіття на території міста.

Завдяки відсутності в місті підприємств металургійної, хімічної та вугільної промисловості, Николаїв не відноситься до переліку регіонів з високим забрудненням атмосфери. рівень забруднення повітря міста Николаєва у 2005 році склав 5,43. У 2005 році максимальні концентрації діоксиду азоту досягали 2,94 гранично допустимого контролю м.р., формальдегіду 1,74 ГДК м.р., оксиду вуглецю 1,8 ГДК м.р. Максимальні концентрації пилу, діоксиду сірки, оксиду азоту, фтористого водню та важких металів гранично допустимого контролю м.р. не досягали. У повітрі міста спостерігався підвищений вміст діоксиду азоту (1,25 ГДК ср.д.) та формальдегіду (4,67 ГДК ср.д.).

Аналіз проб гирлових вод в районі м. Николаєва показав, що нафтопродукти залишаються одним з найбільш поширених забруднювачів.

Вміст розчиненого кисню як показника життєдіяльності водоймища склав на поверхневому горизонті 98%, на придонному - 56% насичення.

Якість питної води в міському водопроводі контролюється за 30 показниками. Завдяки зменшенню водозабору з р. Інгулець і використанню на очисних спорудах коагулянту «Полвак» зменшилась кількість проб, які не відповідають вимогам стандартів.

Кількість зелених насаджень в м. Николаєві складає 17,1 м2 на одного мешканця. Переважають такі породи дерев: акація біла, клен ясенелистий, шовковиця, тополь Білле, клен гостролистий, горіх грецький, ясень зелений і звичайний, платан західний, дуб черешчатий, каштан кінський, липа мілколистяна. За останні роки в місті висаджено близько 100 тис. саджанців дерев та кущів.

VII.1 АТМОСФЕРА

Таблиця 50: Викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря у місті та області, тис. т

	Всього, тис.т					У розрахунку на кв.км, т				
	1985*	1990*	1995*	2000	2003	1985	1990	1995	2000	2003
Місто	46,7	38,1	15,2	24,6	36,3	179,8	146,4	58,5	94,6	139,6
Область	376,9	300,3	85,3	54,2	69,8	15,3	12,2	3,5	2,2	28

Профіль громади м. Николаїв

Таблиця 51: Викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел та автотранспорту у місті та області, тис. т

	Стаціонарні джерела забруднення (тис. т)					Автотранспорт (тис. т)				
	1985	1990	1995	2000	2003	1985	1990	1995	2000	2003
Місто	46,7	38,1	15,2	5,6	6,3	19,0	30,0
Область	154,4	98,6	34,6	11,4	15,4	222,5	201,7	50,7	42,8	54,4

Таблиця 52: . Забруднення повітря

Місяць або квартал	1992			1996			2000			2005		
	SO ₂	NO _x	Пил	SO ₂	NO _x	Пил	SO ₂	NO _x	Пил	SO ₂	NO _x	Пил
	0,01	0,01	0,2	0	0,01	0,1	0	0,005	0,08	0,003	0,01	0,1
Гранично допустимий вміст	0,05	0,06	0,2	0,41	0,06	0,2	0,05	0,06	0,15	0,05	0,06	0,15

VII.2 УТИЛІЗАЦІЯ ВІДХОДІВ

Таблиця 53: Наявність токсичних відходів у сховищах організованого складування (поховання) на території підприємств у місті та області на 1 січня 2004 року, т

	Всього (т)	У тому числі		
		I класу небезпеки	II класу небезпеки	III класу небезпеки
Місто	143502	202	107614	1421
Область	990886	202	245221	697404

Таблиця 54: Обсяг вироблених відходів та вартість їх утилізації

Тип відходів	Кількість (т)	Вартість (тис. грн.)
Змішані побутові відходи	161000	7619
Стічні води (тис. м ³)	33700	42536

VIII ТУРИЗМ

Таблиця 55: Готелі та інші місця для короткотермінового проживання у місті та області

	Кількість					У них номерів				
	1995	2000	2001	2002	2003	1995	2000	2001	2002	2003
Місто	9	9	9	11	11	891	736	349	467	465
Область	49	44	39	41	37	1432	1143	717	834	789

Профіль громади м. Николаїв

Таблиця 56: Одноразова місткість готелів та інших місць для короткострокового проживання, місця

	1995	2000	2001	2002	2003
Місто	1756	1359	1194	849	834
Область	3267	2490	2198	1851	1731

Таблиця 57: Коефіцієнт використання місткості готелів та інших місць для короткотермінового проживання області

	1995	2000	2001	2002	2003
Місто	0,12	0,09	0,13	0,22	0,30
Область	0,15	0,09	0,12	0,16	0,23

Таблиця 58: Обслуговування гостей міста в готелях та інших місцях для короткотермінового проживання (місто та область)

	Кількість гостей,				З них іноземців			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
Місто	23365	30724	36289	37302	1662	2588	2641	2854
Область	40135	44944	48256	56464	2439	3162	3435	4261